

Rev. O. Jørgensen

10de Aarg.

1879.

17de Bind.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af K. Thronsfen.

Mai 15de — 9de Hefte.

Decorah, Iowa.

Paa Udgiverens Forlag.

Trykt i den Norske Synodes Bogtrykkeri.

„For Hjemmet“

et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning,
begyndte med 1879 sin 10de Aargang.

Det indeholder et afværende og omhyggelig udvalgt Læsestof, bestaaende af historiske Skildringer, Efterretninger om Opfindelser og Opdagelser, Missionsberetninger, Reisebeskrivelser, Skildringer af Lande og Folk, Dyre- og Planteliv samt

Fortællinger, Digte, Gaader og Blandinger.

Det udkommer med to Ark i Omflag to Gange om Maaneden (15de og 30te) og koster \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.50) om Aaret i Forskud. Dermed er ogsaa Portoen betalt. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa det 7de frit. Penge sendes helst i Money Orders, Drafts (helst paa Chicago) eller Registered Letters, da Posterne ikke overalt ere sikre. Nye Subskribenter behage at melde sig snarest muligt.

Adresse: **K. Thronsjen**, Drawer 14, Decorah, Iowa.

Vil man benytte anden Mand's Hjælp til at indsende Penge, da se til, at Vedkommende er paalidelig.

Denne Aargang kan faaes fra No. 1.

Ældre Bind af „For Hjemmet“.

11te Bind (1876 I.) er udsolgt.

12te Bind (1876, II.) indeholdende de interessante Fortællinger „Pleiedatteren“ og „De to Blinde“, samt meget andet interessant Læsestof tilsendes portofrit for 60 Cents.

13de Bind (1877, I) indeholdende de fortrinlige Fortællinger „Alpeflokken“, „Mod Himlen“ (Forfatterindens Ungdomshistorie), „Enkelen fra Amerika“, „En Gut fra Londons Gader“, saavel som flere mindre Fortællinger; den interessante historiske Skildring „Karl den Tolvte i Norge“; henimod 30 andre større og mindre Artikler, adskillige Digte, 15 Gaader og 116 Blandinger tilsendes portofrit for 80 Cents.

14de Bind (1877, II) indeholdende sidste Afdeling af Fortællingen „Mod Himlen“ (Forfatterindens Husliv), Fortællingerne „Oljefjæren“, „Alene“, „En Juleaften paa Gaaraas“ samt meget andet fortrinligt Læsestof tilsendes portofrit for 80 Cents, begge disse Bind for \$1.50.

15de Bind (1878, I.) indeholdende 1ste Halvdel af den interessante Skildring „Philip Ashton eller den nye Robinjon“, „Martyren i St. Andrews“, „Jacob Flints Reise“, „Arkimedes“, m. m. M., sendes portofrit for \$1.00

16de Bind (1878, II.) indeholdende sidste Halvdel af Fortællingen „Philip Ashton“, „Elisabeth“, en dansk Fortælling, „Stanleys Reise paa Kongofloeden“, „Skovstjernen“ (Missionær Bjellstedts Ungdomshistorie) og meget andet interessant Læsestof, sendes portofrit for \$1.00; begge disse Bind for \$2.00; alle 5 Bind (12—16) portofrit for \$3.50.

Hvert Bind bestaar af 12 Hefter og udgjør 384 store Oktavsider, Titelblad og Indholdsregister indbefattet.

Adresse: **K. Thronsjen**,
Dr. 14, Decorah, Iowa.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

10de Aarg.

15de Mai 1879.

9de Hefte.

Cashy.

(Frit efter Hessa Stretton).

(Fortsættelse.)

Tiende Kapitel.

Budet.

Mr. Tilly lod ikke høre fra sig. Hans Kone lod indrykke et Avertissement i et af Dagbladene: „Hvis A. T. vil vende tilbage til sin utrokelige G., skal alt være tilgivet og forglemt. Hvis ikke vil hun dø af Hjertesorg.“ Men det bragte intet Resultat, skjønt Cashy hemmelig skjælvede i nogle Dage, for at han skulde faa se det og lade sig bevæge til at angre og vende tilbage til Hjemmet. Heller ikke døde Mrs. Tilly, skjønt hun ofte truede dermed og fandt det behageligt at ligge tilfængs den meste Tid og ikke komme ned, undtagen der var god Fld i Kaminen og noget godt at faa at spise. Cashy begyndte at gjøre hyppige Ture til den nærmeste Pantelaaner med alle de mindre Gjenstande, som fandtes i Huset. Endog Stolene gif en for en; hun bar det afsted i Mørkningen, og snart var der Intet tilbage at disponere over uden Sengene. som de laa paa, og som det oversteg hendes Kræfter at føre bort. Hun standede sommetider midt i sit Arbeide, naar

den Tanke paatrængte sig hende: „Hvad vil Mr. Tilly sige, naar han kommer tilbage?“ og hendes Hjerte bankede ved den blotte Tanke om hans Brede. Butikken var plyndret aldeles; endog den eneste Chignon var gaaet, og hvis han ikke strax kom tilbage, vilde ogsaa det hele øvrige Hus være tomt.

Endnu vare Dagene rolige og fredelige, skjønt de vare fulde af Dmsorger for det daglige Udkomme. Cashy søgte, at hun aldrig havde levet saa rolig nogen Tid. Der kom nu aldrig nogen Kunde i Butikken, thi der var intet at sælge, og naar Mrs. Tilly blot kunde faa nok af Noveller at læse og tilstrækkelig Mad til at slippe for at føle Hungerens Pine, var hun tilfreds med at sidde hele Dagen over Gløderne i Kaminen med sit varmeste Sjal over sine Skuldre. Hvis Alf blev altfor stoiende og urolig inden Døre, sendte hun Cashy ud med ham, skjønt Cashy Intet havde at tage paa sig uden den gamle Bomuldstoiskjole med en tynd Jakke over, gjennem hvilken Dragt den kolde Vind blæste med en gjennemtrængende Kulde, der bragte nøgne Mænd til

at skjæle i sine tykke Frakker. Der var et Butikvindu over ved Broen, hvor Caspy altid standsede og saa nysgjerrigt ind; thi der stod en fuldstændig Rustning lig den, hun havde seet paa Billedet, „Pilegrims Vandring“ hvor Kristen stod i Begreb med at tage paa sig Hjelm, Skjold og Sverd. Hun vidste meget vel, at Kvinder og Børn ikke brugte at bære Rustning, men hun undredest paa, om det var muligt, at Mr. Simon nogenstunde kunde faa paa sig saadanne Ting som disse. Men maaske, siden han var en saadan liden kroget Krøbling, vilde Kongen lade ham gaa saa let som Kvinderne og Børnene og ikke forlange ham til at fægte saameget som Kristen.

Marts Maaned kom med flygtige Glimt af Solskin, der forfriskede Sindet efter Vinterens lange, triste Mørke, og med dette kom der ogsaa i Caspys Hjerter en utaalmodig Bevægelse af Vængsel efter den Forandring, som Vaaren altid havde bragt, naar hendes Moder i det triste, luffede Arbejds-hus havde hvistet til hende, at nu skulde de snart ombytte deres Vinterkvarter med det frie Liv i Skoven. Men skjønt Solen skinnede saa vakker, var det dog ikke en Smule varmere end i Januar. Den gjennemtrængende, ubarmhjerlige Vind fandt Veie gjennem hver Sprække og blæste og hvinede med en bitter Kulde gjennem det trange Smug. Hendes stakkels, gamle Herre laa skjælvende og magtesløs, og det stod ikke længere i hendes Magt at stifte ham Fod i Kammeret, for der maatte naturligvis altid Opvarmning nedenunder for Mrs. Tilly. Han havde ogsaa nu kun et eneste Uldteppe til at dække om sig; thi det andet var gaaet til Pantelaaneren, ligesom ogsaa det usle Dække, der havde været paa Caspys Seng, saa hun om Nætterne skjælvede af Kulde fra Hoved til Fod paa sin Madrats.

En Nat laa hun halvvaagen, — for hun kunde ikke sove for Kulden, — og hørte, at den gamle Mand begyndte at synge. Lidt efter lidt vækkede Lyden hende ganske, og hun rejste sig raskest op. Det var dunkelt i Værelset, saa hun netop kunde se det Ansigt, hun nu havde lært at holde af, blegt og blidt, med Dinene aabne og skuende opad. Hun lagde sin Haand paa hans, der var kold som Døden; hun lagde sin Kind ned mod hans, der ogsaa var kold, men han følte Berørelsen og hvistede svagt:

„B.:det er kommet, Caspy, og jeg gaar ned til Floden; ja, mine Fødder berøre allerede Vandet, og det er koldt og dybt, meget koldt og meget dybt.“

„Hvor er Bude?“ spurgte Caspy.

„Jeg kan ikke se ham“, svarede han, „men jeg er ikke alene. Der er Nogen her, som jeg næsten ser. Hvis jeg kunde tænke, at Kongen selv vilde forlade sin Herligheds Throne for at komme ned til mig, saa skulde jeg næsten sige, at det var Kongen!“

„Er De bange?“ spurgte Caspy skjælvende.

„Bange!“ gjentog han; „o nei, o nei, jeg har ikke vidst for nu, hvormeget jeg elsker ham, heller ikke hvormeget han elsker mig. Jeg ser Korset igjen, Caspy, paa den anden Side af Floden; det er Veiens Ende, saavel som dens Begyndelse.“

„D. spørg ham“, sagde hun hulkende, naar jeg skal se Korset!“

„Frygt ikke, Caspy“, hvistede han; Kongen vil nok sende Bud efter dig. Der er nogle, som slet ikke komne til at gaa nogen Pilegrimsgang, men blive tagne lige fra Korset til Kronen. Maaske du vil blive en af dem.“

Han laa en liden Stund meget stille, medens hun iagttog ham med bankende Hjerter. Hun kunde ikke se eller mærke,

at Noget var der uden hende selv; men strax efter begyndte den gamle Mand igjen at hviffe, men ikke til hende. Han talte til En, som hjalp ham, sagde han, gjenue den dybeste Del af Floden. Men hun kunde Intet se eller høre, endog den gamle Mand's Ansigt syntes at blive utydeligere, og hans Stemme sank mere og mere, saa hun ikke kunde opfange Ordene. Tilfaldt hørte hun et Suf, og saa ophørte al Hviesten. Hun lagde atter sin Kind til hans og fandt den ligesaa kold som hans stive, isnede Fingre. Da forstod hun, at han havde sat over Floden og gik opad Høien til de gyldne Porte.

Hun krøb tilbage til sin Madrats og lagde sig ned paa den for at oppebie Morgenens, førend hun vovede at gaa til sin Hersterinde og fortælle, hvad der var hændt. Hun havde en underlig Følelse over sig, forskjellig fra Frygt; det var halv Skræk for og halv Kjærlighed til det tause Pig, hvis hoide Ansigt hun dunkelt kunde se, liggende paa Buden i Sengen ligeoverfor. Men lidt efter lidt, da den første Bevægelse havde lagt sig paa hende, gik en Følelse af Skuffelse igjennem hende. Dette var saa forskjelligt fra den Maade, hvorpaa hun havde tænkt sig, Kongens Bud vilde komme. Hendes gamle Herre var jo død affurat paa samme Vis, som hendes Moder døde, uden at hun havde seet noget Spor af de Engle, som hun havde tænkt sig vilde komme og omringe ham, eller hørt nogen Lyd af Trompeter, der hilfede ham velkommen ved Enden af hans Pilegrimsvandring. Cassh forstod ikke Budet endnu: en svag, fortrydelig Tanke kom i hendes Sind. Ja, hun vidste meget vel, at Enhver maa dø, tidligere eller senere, og blive begravet, — det var virkeligt. Men eristred: der Noget ellers udenfor Livets haarde, grusomme Virkelighed og Dø-

dens maasse endnu haardere og grusomere?

Det varede ikke saa meget længe, førend det gryede ad Dag men det syntes en lang, lang Tid for hende. Da det graa, rolige Dagslys falde ind i Værelset, viste det hende endnu tydeligere det fredelige, lykkelige Ansigt paa Buden, og der var et saadant Smil paa det, som Cassh aldrig før havde seet; men istedetfor at smile tilbage igjen, som hun vilde have gjort endnu igaar, begyndte hun nu at græde, og hun kunde med sine taarefulde Dine i næste Dieblif kun se det taagede Omrids af et hvidt Hoved. Hun gik ned mere stille og sagte end ellers og bevægede sig lydlost omkring i Kjøkkenet, hvor hun tænkte Piben for at lave en Kop The for Mrs. Tilly. Denne litte ikke at blive forstyrret altfor tidlig om Morgenens, og i Almindelighed var Alfys Raaben fra det Øverste af Trappen Signalet til, at hun var færdig til at modtage sin Frokost. I dag, da Varnets skrigende Stemme led ned til hende, skræmte den hende saa, at hun nær havde sluppet Kjæden, som hun just løstede af Piben.

Hun tog Frokosten op, satte den tæt ved Siden af Mrs. Tilly og løstede Alfys op i sine Arme for at tage ham ned og klæde ham paa. Hun vidste neppe, hvorledes hun skulde forebringe Mrs. Tilly den alvorlige Tidende, og nolede i det Haab, at hun skulde gjætte, at noget var hændt.

„Er der noget iveness?“ spurgte endelig Mrs. Tilly sløvt.

„O ja, Frue“, svarede Cassh, „jeg ved ikke, hvorledes jeg rigtig kan saa sagt Dem det. Det er han der, — min gamle Herre, Frue.“

Hun pegede paa Døren ligeoverfor og vendte sit taarefulde Ansigt mod sin Hersterinde, idet hun sørgmodig rystede paa Hovedet.

„Syg?“ spurgte Mrs. Tilly i den samme støve Døse.

„Værre, Frue“, sagde Cashy; „han vil aldrig blive jeg mere nu.“

„Ikke død vel?“ skreg hun, „ikke død vel, og ingen uden du og jeg i Huset! Store Himmel! naar døde han?“

„Juat“, sagde Cashy. „Han døde meget roligt. Der var Ingen uden han og jeg, og han sagde Intet særdeles, blot at Nogen var hos ham og hjalp ham over Floden. Han var død, næsten før jeg vidste af det.“

„Hvorfor kaldte du ikke paa mig?“ spurgte Mrs. Tilly.

„Jeg tænkte ikke, De vilde like at blive vækket“, svarede hun, „og det var saa bitterlig koldt, og han døde saa roligt. Hvad skal jeg gjøre nu, Frue?“

„Gaa bort, og lad mig være alene med mine Tanker!“ sagde Mrs. Tilly. „Dette kommer af Tillys hemmelighedsfulde Forpinden! Jeg ved ikke, hvad jeg skal gjøre nu; og han var hans Fader, ikke min.“

Cashy overlod sin Frue til hendes Tanker, og efterat Mrs. Tilly havde druffet sin The, lagde hun sig bekvemt ned igjen for i sit overflabste Sind at overtænke, hvilken Vej der vilde være den klogeste at følge. Hun havde Dag efter Dag siden hendes Mand's Vortreise næret det forfængelige Haab, at en eller anden lykkelig Hændelse skulde indtræffe for hende og befri hende fra alle hendes Bansteligheder. Nu havde, istedetfor denne lykkelige Hændelse, et nyt Uheld rammet hende, som vilde stæffe hende en stor Del Bøvær og tvinge hende til, eftersom hun ingen Penge havde til Begravelssomkostninger, at ty til det Offentlige for at faa den gamle Mand begravet. Han hørte ikke hende til paa nogen Maade. Han havde aldrig gjort hende noget Gødt; thi da hun blev Tillys Kv, e-

hadde hun allerede fundet ham næsten ganske hjælpeløs og gaaende i Barndommen. Det var Tilly, og han alene, som var at dadle, hvis hans Fader var død fattig og alene, og blev begravet paa det Offentliges Beføstning. Men det var hans usforsvarlige Fraværelse, som var det eneste interessante Element i hendes Bekymringer; alt det Dørgive var blot den gamle, forterstede Historie om Fattigdom og Pengeløshed.

Endelig, efterat hun havde udøst rigelige Taarer over sin egen Nød, fik hun en glimrende Ide. Hvorfor skulde hun søle sig bunden til at forblive her og kæmpe med alle disse Besværligheder, naar hendes Mand havde rystet dem af sig ved sporløst at forsvinde fra Scenen? Hun havde Venner, der boede langt inde i Landet, og til hvem hun havde skrevet om Tillys Forpinden, og de havde tilbudt hende et Hjem hos sig for en Tid, hvis hun trængte til det. Den letteste Maade, at ordne sig paa var jo at reise sin Vej med det samme og overlade til Cashy, som var saa slink og saa glad i den gamle Mand, at ordne Sagerne, som hun bedst kunde.

Denne Plan forekom hende saa udmærket, at hendes Livsaander pludselig reiste sig igjen. Der var absolut intet Andet at gjøre for hende end at pakke sammen alt, hvad hun paa nogen Maade kunde føre med sig, og overlade Resten til Husværten og de øvrige Kreditorer. Hun vilde blot sige til Cashy, at hun var nødt til at reise hen og se til sin Moder og vilde være tilbage igjen om en Dags Tid eller to. Hvorvidt hun kunde være ansvarlig for sin Mand's Gjæld, vidste hun ikke, men hun vilde sørge for, at hendes Vortreise stede saa hemmeligt som muligt.

Hun aflaaede sin Dør og havde meget travelt hele Formiddagen med at pakke

ind Alt, hvad hun endnu eiede af Klæder og Linned. Hun tog endog Hovedpudden bort under den gamle Mand's Hoved og byttede det Uldteppe, der bedækkede hans Lig, med et gammelt, udslidt Lagen, som det ikke var Umagen værd at medtage, og hun søgte ikke anden Bevægelse hos sig ved at gjøre dette end den naturlige Gysen, man altid føler ved at berøre et Lig; thi et helt Livs Selvfølelse havde gjort hendes Hjerte saa haardt, at hun ikke mere kunde roes, hverken af Medlidenhed eller af Skam eller af Kjærlighed. Da hun var færdig med alle sine Forberedelser, gif hun over Broen til Stationen paa den anden Side for i al Hemmelighed at udfinde, hvad Tid Aftentrænet gif bestover. Laabelig som hun var, besad hun Klogskab nok til ikke at gjøre noget Spørgsmaal, der senere kunde lede til at opdage hende. Derpaa gif hun hjem, og skjönt det var høilys Dag, sendte hun dog Casly afsted til to, tre forskjellige Pantelaanere med de sidste Rester af Kjøkkentoi, for hvilke hun fik samlet saa mange Penge, at hun kunde komme væk fra London.

„Casly“, sagde hun, da hun og Alfby sad ved en ombendt Skuffe, som var trukket ud af Kjøkkenbænken, og drak sin The af en itubrukken Kopper, „jeg har været en god Madmoder mod dig.“

„D ja, meget god, Frue“, svarede Casly; thi Mrs. Tilly havde sjelden skjændt paa hende og aldrig flaaet hende, og desuden havde hun givet hende et Par gamle Kjøler.

„Jeg er nødt til at reise bort for en Dag eller to“, sagde hun, „for at se til min stakkels, hjære Moder, som lever ude paa Landet. Jeg kan stole paa dig Casly, for du er en god Pige.“

„D, forlad mig ikke!“ raadte Casly; „jeg kan ikke være alene med ham der

ovenpaa. Vær saa snil at tage mig med Dem!“

„Nu er du en uartig, slet, utafnemmelig Tingest“, sagde Mrs. Tilly strengt. „Der ligger min stakkels Moder for Døden og ønsker at se sit hjære Barn endnu engang, og jeg er saa forstyrret, at jeg ved ikke, hvad jeg skal gjøre! Og saa gjør du Altting endnu værre for mig ved at sige, at du ikke vil være her alene, bare fordi der er et Lig i Huset, som ikke kan gjøre dig den mindste Fortrød. Godt Mamsel, du kan gaa, du kan forlade min Tjeneste med det samme, og jeg vil sende dig bort uden noget Studsmaal.“

„D nei, nei“, raabte Casly, „send mig ikke bort! Jeg vil prøve paa at blive her, Frue, hvis De bare ikke bliver længe borte.“

„Ikke mere end en Dag eller to“, svarede hun, „og jeg skal skrive, saa snart jeg kommer der, og sige dig, hvad du har at gjøre til Begravelsen. Naturligvis maa jeg komme tilbage til den Tid, kan du vide, saa jeg kan ikke blive længe borte. Hvis Nogen gjør dig noget Spørgsmaal om mig, saa vil du sige, at jeg altid var god mod dig, og at det var Mr. Tilly, som var en slet Herre.“

„Ja, Frue“, svarede hun sørgmodig.

„Mr. Tilly var en meget slet Mand“, vedblev hans Kone eftertrykkeligt, som for ret at indprente Ordene i Casly's Huskommelse; Mr. Tilly var slet i alle Henseender; men Mrs. Tilly var god og venlig og græd ofte over hans Sletthed. Du vil erindre at sige det Casly?“

„Ja, Frue“, svarede hun igjen.

„Gaa nu og find mig Nogen, som kan rulle min Bagage over Broen“, sagde Mrs. Tilly; den er altfor tung for dig; og saa vil jeg gjøre Master Alfred færdig, medens du er borte. Siden vil jeg lade dig gaa med til Stationen for at

bære min Vadsæk og passe paa Mester Alf, medens jeg tager Billet."

Det var ganske mørkt, da Mrs. Tilly forlod sit Hjem med Cassy bærende Vadsækken og en Mand, der rullede to tunge Kasser paa en Haandfjærre foran dem. Der var noget saa Usædvanligt ved denne hendes Bortreise, at det forekom hende næsten som noget romantisk; det Hemmelighedsfulde ved det Hele, det antagne Navn, hun havde sat paa sin Bagage, det Uvisse ved Fremtiden, Aftenens Mørke, Alt syntes at gjøre hendes Flugt til en besynderlig og romantisk Tildragelse. Da hun havde naaet Stationen og kjøbt sin Billet, affædige hun Cassy og bød hende at gaa hjem igjen, uden at lade hende se, med hvilket Træn hun forlod London.

Ellevte Kapitel.

Et forladt Hus.

Medens Mrs. Tilly og Alf blev førte hurtig bort fra den Plet, hvor den døde Mand laa, drev Cassy med langsomme Skridt tilbage over Broen, frngsønde det Dieblis, som hun vidste maatte komme, da hun skulde lukke Døren op og gaa ind i det tomme Hus. Hun blev længe staaende og betragtede den hølgende Lysstribe, som Gasblusene paa den anden Side af Floden kastede paa Vandet, og hun undredes, om den Flod, hun havde læst om, og som alle Pilegrime maatte passere over, kunde være saa mørk, saa bred og saa hurtigstrømmende, som disse kolde Vandbølger, der foer forbi under Brohvelvingerne. Men var der da nogen Flod? Var der Pilegrime? Den kolde Driol havde ruget over hendes Sind hele Dagen og gjort hende mere bedrøvet end selve den gamle Mands Død.

Windt blæste skarpt, men det kunde ikke for en lang Stund bevæge Cassy til at ty ind i Huset, men tilsidst blev hun saa kold og stiv, at hendes Fingre, da hun endelig overvandt sig til at oplukke Døren, neppe kunde holde Nøglen, og det var næsten umuligt for hende at faa stiftet den i Laasen. Hvor taust og hvor tomt syntes Stedet at være, da hun stod skjælvende og lyttende paa Dørtærskelen! Ilden var ganske gaaet ud, og der var ikke en Gnist af Lys undtagen det, der udenfra faldt ind igjennem den aabne Dør og netop tjente til at vise, hvor noget og øde Huset var. Hun kunde neppe bevæge sig til at lukke Døren og udelukke Lysen; men det maatte gjøres. Den faldt igjen med et Smæl, der gjenslød gjennem hele det tomme Hus, og hendes egne Fodtrin i de tynde Stø, hun gik paa, lød støiende. Cassy satte sig ned ved Ildstedet og krogede sig sammen, skjælvende og bævende ved den mindste Lyd, hun hørte. Hun havde ikke været saa bange strax, da den gamle Mand var død, thi da vilde det ikke have forekommet hende det mindste Unaturligt, om han havde reist sig og talt igjen; men hvis han skulde gjøre dette nu, efterat have ligget stiv og kold hele Dagen, hvad skulde hun da sige eller gjøre? Det var en skrækkelig Nat for hende. Alt, hvad hun havde læst, og alt, hvad den gamle Mand havde fortalt hende om Dødsstyggens Dal, kom frem for hendes Fantasi, og hun indbildte sig at se Flammerne slaa op og synke ned igjen i Mørket og at høre sorgelige Skrig og Beklager rundt omkring sig. Men naar hun da blev skjælvet nok til at løfte Hovedet og at se sig om, var der Intet uden Tausshed og Mørke i det forladte Hus. Til sidst faldt hun træt og udmattet i Søvn ved det kolde Ildsted med Ansigtet hvilende mod sine Arme.

Det var lyst nok, da Casly vaagnede, men det var alligevel en bedrøvelig Opvaagnen. Der var hverken Mad eller Penge i Huset, og heller ikke noget at sætte i Pant. Hun fandt et Par Brødstorper, som Master Alf havde kastet fra sig Aftenen forud, og spiste dem med Begjærighed, sagende efter flere, til hun var vis paa, der ingen fandtes. Der var heller intet Arbeide for hende at gjøre; hun gik igjennem hvert Værelse i Huset, men overalt var der tomt. En fuldstændig Udseining var skeet, siden Mr. Tilly forlod sin Familie, og hvis han skulde vende tilbage nu, vilde han knapt finde Andet i Huset end Casly og den gamle Faders Lig, bedækket med det usle, udflidte Lagen.

Casly havde ikke Hjerte til at tage Lemmerne fra Butikvinduene, skjønt Mrs. Tilly havde givet hende Ordre til at gjøre ganske, som hun pleiede, for at Naboerne ikke skulde faa nogen Mistanke om, at noget Uædvanligt var paafærde. Hun søgte, at det var umuligt for hende at blive i det øde Hus hele Dagen, uden at have Noget at gjøre, og uden at høre det blide talt til hende. Vinden var bleven sydlig om Natten, og Foraarsjolen skinnede saa klar, som om den havde samlet nye Kræfter, medens den havde hvilet bag Vinterfjærerne. Da Casly aabnede Gadedøren og stak sit magre, barnlige Ansigt ud, mødte en deilig Violdduft hende fra en Kurv, der netop bares forbi af en Blomsterpige. Det gjorde hende længselsfuld efter at komme bort fra Byen og Gjenordighedene her. O, hvilke skønne Blomster voksede der ikke allerede i Dalene og paa Bakkerne derude i Skoven! Tusindfynd og Smørblomster tittede vist frem tiltrods for Østenvinden igaar! Hun vidste en Vei nede ved Theydon Skov, hvor der langs med Hækkerne paa begge Sider stod Primularødder saa tæt,

at naar de blege Blomster vare udsprungne, kunde hun samle hele Haandfulde paa en Gang. Derfor hun blot kunde gaa saa langt afsted, kunde hun endog nu finde nogle at pynte sig ovenpaa med. Men da hun satte sin Bomuldshætte paa Hovedet og listede sig ud af Huset, forstod hun med det samme, at hun aldrig vilde aarke at gaa saa langt som til Theydon Skov eller Hainault-Skoven, ja, ikke engang til Snaresbrook. Hun søgte sig saa træet, at hun ikke formaaede at gjøre Andet end at sætte sig ned paa en af Stenbankene ved Broen og stirre ligegyldigt paa Skibsmasterne nede i Døfterne, der mindede hende om Skovens Træer, som havde staaet bare og nøgne hele Vinteren igjennem. To eller tre Gange slæbte hun sine tunge, trætte Lemmer tilbage til Huset for at se, om alt var i sin Orden indensfor de tilslukkede Vindueslemmer og de mørke, stidne Gardiner, og om ingen Thy havde været der for at stjæle, hvor Intet var at tage uden den Døde. Hver Gang trippede hun sagte opad Trappen og aabnede Døren for at kaste et halvt frygtfuld, halvt hjerligt Blik paa sin gamle Herre, og derpaa vendte hun tilbage til sin Plads ved Broen for at se paa den travle Strøm, der bevægede sig over og under den. Der var Lys og Liv og Bevægelse overalt undertagen i det øde, sorgelige Hus. Kirkeflokkerne slog Time efter Time, men Tiden bragte intet Haab om Hjælp eller Forandring for Casly. Aftenen vilde snart komme, og hun vilde ikke kunne undfly den mørke Nat, som atter vilde omhylle hende og drive hende tilbage til det frygtede Ly. Det forekom hende, at der maatte være gaaet Aar, siden hendes gamle Herre døde; og saa havde hun jo seet, at der, (saa vidt hun forstod), intet Bud fra Kongen var kommet, og ingen gyldne Trompeter havde hørt til Vel-

komsthilsen for ham. Hun kunde ikke taale at tænke paa det, men hun følte, at der var Tomhed overalt, og da hun prøvede at erindre de gode Ord, som havde trostet hendes Moder, da hun laa døende i Teltet, kunde hun blot erindre: „Jeg tror paa Gud, den Almægtige.“

Solen var ved at gaa ned, og hendes tunge Hjerter sank mere og mere, da hun pludselig blev vaft op ved den glade Gjøen af en Hund, der sprang op paa hende og sliffede hendes Ansigt og Hænder i vild Glæde. Nær ved hende kom en Vogn langsomt rullende, med en firkantet Nabning paa Forsiden, gjennem hvilken hun kunde se Kjørerens Ansigt. Casshs tunge Hjerter bankede heftig ved dette Syn.

„O, det er Bijo!“ raabte hun „og Mr. Simon! — Bijo og Mr. Simon!“

Hun kunde neppe tro det, skønt Bijos korte, skarpe Glædesbæjef klang gjennem hendes Hoved. Der var ikke Tid for Simon til at standse længe i den uendelige Strom af Vogne, som krydsede over London Bridge, men han stoppede et Minut og raabte tydelig gjennem det lille Righul:

„Spring op bagpaa, Cassh, spring op bagpaa!“

Men Cassh skjælvede saaledes af Sindsbedøvelse, at hun ikke vilde have været istand til at komme op, dersom ikke en venlig Arbeidsmand, som gik hjem fra sit Dagverk, havde løftet hende ind ad Vogn døren. Vognen saa bedre og hyggeligere ud end nogensinde, og Mr. Simon selv, som ikke i samme Dieblit kunde slippe Tommerne, gav hende et Smil, der lyste op hele hans Ansigt og gjorde hende mere godt end Kristen, Haabets og Trofasts Ansigter paa Billederne.

„Nu, Cassh!“ sagde han, „har du fundet en liden Plads?“

„O ja, Mr. Simon!“ svarede hun, idet hun med al sin Magt forsøgte at holde Bijo nede; „det var blot det ivoien, at Mr. Tilly løb bort fra Mrs. Tilly og Master Alf, og at min gamle Herre døde, og de Andre ere reiste ud paa Landet for at se til Nogen, som er syg, og der er Ingen tilbage i Huset, uden jeg og den døde Mand, og jeg er næsten halvdød af Frygt.“

„Ingen uden du og den døde Mand!“ gjentog Simon, idet han traf saa stærkt i Tommerne, at hans Hest stoppede igjen midt paa Broen, og en Politibetjent vred raabte: „Kjør videre, fort!“

„Nei“, svarede Cassh; „jeg var alene med ham hele den sidste Nat, og jeg skal være alene med ham inat igjen, og jeg er saa bange! Jeg har hverken Lys eller Ild, og jeg har intet havt at spise uden et Par Skorper, Master Alf havde kastet fra sig. O, jeg vilde ønske, det ikke blev Nat igjen!“

„Og hvor er din Madmoder reist hen?“ spurgte Simon.

„Hun sagde, at hun skulde rejse et Sted ud paa Landet“, svarede Cassh.

„Det var Søndag Nat, at den gamle Herre døde, og hele Mandag pakkede hun ind, og hun fortalte mig, at hendes stakels, gamle Moder laa for Døden, og hun reiste for at se til hende Mandag Aften. Det var igaarastes, men jeg synes, det er saa gruelig længe siden.“

„Og er der Intet gjort for at saa ham begravet?“ spurgte Simon, „ingen Ligkiste bestilt, eller Nøgenting?“

„Nei“, svarede hun; „Mrs. Tilly sagde, at hun vilde skrive til mig og sige mig, hvad jeg havde at gjøre, og at hun sikkert vilde komme hjem itide; kanske der kan komme Brev fra hende imorgen.“

„Cashy“, sagde Simon strengt, „du fortæller mig vel ikke en hel Hob Løgn?“

„D nei, nei!“ raabte hun, idet hun brast i Laarer og lagde sit Ansigt ned paa hans Skulder. „D, jeg er saa glad, at De er kommen! Jeg var saa bange for at gaa tilbage til Huset og være der alene med den Døde. Han var saa ven-

lig mod mig, og jeg holdt saa meget af ham; men jeg er lidt bange for ham nu.

D, hvad skal jeg gjøre!“

„Jeg vil gaa derhen med dig“, sagde Simon med halvbalt Stemme; „jeg vil hjælpe dig sikkert gjennem dette, Cashy.“

(Fortsettes).

Løsefrugter.

Der gives neppe noget Ord, som misforstaaes mere end Ordet *Geni*. Det er den almindelige Mening, at den, som er saa lykkelig at være begavet med *Geni*, ikke behøver de Egenstaber, som ere saa høist nødvendige for en Forretningsmand; men der maa *Flid*, *Willie*-kraft og *Udholdenhed* til, den, der er genial helt igjennem, men hverken har *Flid*, *Udholdenhed* eller *Williekraft*, kommer ingen *Vei*. — (*Chambers Journal*).

— Hvad *Folk* mangler er ikke *Talent*, men *Williekraft*; med andre Ord, de kan arbejde, hvad det skal være, men vil ikke. (*Lord Lytton*).

— At kunne arbejde ufortrødent til sit *Maal* er det sikreste Kjendetegn paa en overlegen *Ånd*. — (*Lord Chesterfield*).

— Forskjellen mellem *Gutterne* bestaar ikke saa meget i *Åndsevner* som i *Williekraft*. — (*Dr. Arnold i Rugby*).

— *Tal* kan være mere feilagtigt end at tro, at den, som har *Geni*, ikke behøver at arbejde. *Geni* kræver tværtom *udholdende Arbejde*, og de største *Ånder* i enhver *Kunst* arbejde meget mere i sit *Kald* end *Andre*, fordi de bedre indse, hvor nødvendigt det er ikke at gaa træt. (*Dr. Temple*).

— Naar du forvalter et *Embede*, skal du stedse have de bedste *Forbilleder* for

Die. *Efterligning* opveier en hel *Verden* af *Forfælder*. Og efter nogen *Tids* *Forlob* bør du foreholde dig selv dit eget *Exempel* og strengt undersøge, hvorvidt du i *Begyndelsen* ikke har gjort *dine Sager* bedre. — (*Francis Bacon, † 1625*).

— Hvis *Religionen* ikke længere gjør sig gjældende hos *Menneskene*, da er det fordi *Menneskene* ikke besjæftige sig med den eller ikke ville have noget med den at gjøre. De har en ærlig *Willie*, siger De; ja i samme *Forstand* som *Roussseau*, og vistnok i *høiere Grad* end han. Men det er ikke nok, min *Herre*. Naar en *Landmand* saae *Klinte* i sin *Ager*, kunde det jo ikke hjælpe, at han havde den *oprigtige Dørbetegnelse*, at han saae *Hvede*; der vilde jo dog ikke komme *Ånd* end *Klinte* op. Saaledes kunne heller ikke *Vantroens Lærdomme* frelse *Mennesket*, med hvor stor *Opriktighed* man end antager dem. Det er *Sandheden*, man trænger til. — (*Abbeden i „Lucile“*).

— Man hører undertiden *Folk* sige, at de tvivle om *Religionen*; deres „*Tviol*“ burde helst kaldes *Ligegeblighed* eller *Indifferentisme*; havde de en *Tviol*, som holdt dem vaagen om *Natten*, saa vilde de drives til den *hellige Skrift* for at saa den løst. — (*Anonymus*).

— „Jeg kan godt finde mig i, at man ikke nøiere undersøger den kopernikanske Lære, men dette Spørgsmaal: Det er af Bigtighed for hele Livet at vide, om Sjælen er dødelig eller udødelig.“—(Pascal).

— Af Videnskab og dens Kraftprøver, der vel kan gjøre megen Opstuds, men med al indbildt Selvstændighed stedse dog blive Videns blinde Redskaber og faaledes kun hidraage til at forøge Uklar-

heden og Forvirringen — deraf have vi overalt mere end nok. Tilfaldt er det dog af det roligere Blik og den over Tid den hævdede Indsigt, at denne alene kan ledes i de rette Spor og al virkelig Forbedring udgaar. Det er ogsaa Kilden til al virkelig Selvstændighed og den Handlings-Energi, der i Sandhed holder Videns Prøve og ikke svigter, naar den har Dieblikkets Vind og Strøm imod sig. — (M. J. Monrad).

Arabisk Høflighed.

(Af Mar).

Araberne ere et høfligt Folkesæd; det høfligste af alle Jordens Folkesæd — at domme efter deres smukke Talemaader. De have en uendelig Mængde af sødmodne Udtryk for Velsignelse, Smiger o. s. v. De have maaske hundrede Maader at velsigne paa, ligesaa: „Allah formere din Eiendom“ indtil den laveste Form: „Gid din Mave aldrig maa føle Hunger.“ Vel sandt — bag disse mangfoldige Former af Velsignelser ligger sædvanlig en Bøn; thi den listige Araber er en paa-trængende Tigger, og han ved nok, hvorledes han skal smigre en formodet Velsigjører. Et arabisk Ordprog heder: „Til den, der rider et Uffel, skal du sige: Gid din Hest maa fare vel!“ Et andet heder: „Kys Hunden paa Munden, indtil du faar af den, hvad du ønsker.“ Stykker i det sidste Ordprog bliver først ret klar, naar vi vide, at Hunden betragtes af Araberne som et urent Dyr, og at de ikke engang kunne røre ved den, uden at de bagefter maa rense sig for den næste Bedetime, hvoraf de have fem daglig.

De ere ødsle med deres Velsignelse, før de faa, hvad de ønske, f. Ex.: „Allah

give dig Tusinde og en Kameler“; men møder du dem en anden Gang, naar de ikke trænge til dig, kan det gjerne hende, at de paa din Tiltale svare dig: „Min Hest kjender dig maaske, men jeg ikke.“ Dette er vel ikke at betragte som Regel; men i det Hele taget føler Araberen sig sin Velsigjører ikke synderlig forbunden. Det Mærkværdigste ved Araberne i den Retning er, at Høfligheden ikke blot er kjendt og bruges af visse Klasser, men er lige almindelig for Alle, Rige og Fattige, Høie, og Lave, fra Mesopotamien til Atlanterhavet.

Der er intet Folk, hvor der er saa ringe Forskjel paa Landsdannelsen, og hvor Fødselsværdigheden agtes saa lidet, som hos Araberne. Naar selv den ringeste Araber træder frem for Sultanen eller Paschaen i Egenskab af Ansøger, ser han sin Overmand stift i Sinene og er ikke forlegen. „Allah“, siger han, „ser med det samme Die paa Jfopen som paa Cederen“, og Allah er det usynlige Vidne, som Araberne betragter eller synes at betragte som nærværende ved enhver af hans Livs Handlinger. Hvad enten

han spiser, drikker, sover eller gaar paa Reise, henfører han uvilkaarlig Alt til Allah. Allah er den virkelige Kilde til gode Manerer og til Reglerne for arabisk Høflighed.

Følge god Tone bør en Araber være omhyggelig paaklædt og gudfrygtig i alle sine Handlinger. Han maa usiagtig opfylde sin Religions Forskrifter; han maa rage sit Hoved en Gang hver Uge og holde sit Skjæg omhyggelig pudset; hans Overkjæg skal bestandig være klippet saaledes, at det ikke hænger nedenfor Overlæben, undtagen ved Mundvoigerne, for at han ikke skal tilsmudsje sine Klæder, naar han spiser; han maa omhyggelig klippe sine Negle, og det Afklippede maa ingenlunde kastes skjodesløst bort, men skal brændes eller ogsaa graves ned i Jorden; thi Neglene betragtes som hellige.

Derksom du taler om Veiret, maa du vogte dig, at du ikke siger: „Veiret bliver smukt eller daarligt imorgen.“ Du stakfels Dødelige skal ikke fordrifte dig til at udtale noget Bestemt om Veiret; Gud alene kan gjøre det. Du kan kun sige: „Det bliver smukt Veir imorgen, Inshallah“ (Hvis Gud vil). Heller ikke maa du sige: „Imorgen vil jeg til Marked“ uden at tilføie „Inshallah.“ Araberne fortælle, at Løven en Dag tog sig for at opregne alle de Dyr, den var Herre over. „Inshallah“, sagde den, „jeg kan gribe en Hest og bære den bort uden mindste Besvær; men da den kom til Faaret, glemte den at sige „Inshallah“, og derfor — sige Araberne — er Løven ikke istand til at tage et Faar. Sandheden er imidlertid, paastaes der, at Løven ikke holder af at faa Faarets Uld i Munden. Ethvert Udbrud af Nos eller Forundring maa altid ledsages af: „Sebahan Allah“ (Gud alene Vren), og ingen ægte Araber vil foretage nogen-

somhelst vigtig Handling uden først at sige: „Bismillah!“

Derksom du taler om en eller anden respektabel Person, som er død, huft da endelig, naar du nævner hans Navn, at tilføie: „Allah inhamon!“ (Gud være mig naadig); og derksom Nogen spørger dig om En, eller Anden, som er død, uden at Spørgeren ved det, maa du paa ingen Maade sige ligefrem: „Han er død“, men du skal sige: „Gud være ham naadig“, og Spørgeren vil forstaa dig. Tal i det Hele taget ikke om Døde, hvis du kan undgaa det, undtagen om dem, som ere faldne i den hellige Krig, d. v. s. Krigen mod anderledes Troende. Ordet „død“ er ikke morsomt. Spørg ikke en Araber om hans Alder, thi han holder ikke af at tale derom; han søger at glemme Alt, hvad der kan minde ham om hans Fødselsdag. „Hans Skjæg“, siger han, „vil tidlig nok faa en Farve, der ligner Beber og Salt, og som vil være ham en ubehagelig Paaminder.“ Opholder du dig i et arabisk Telt, da maa du ikke rose Noget, en Hest, et Barn, uden at tilføie: „Gid Allahs Velsignelse maa hvile paa det“, eller: „Gid det maa velsignes med en Forlængelse af dit Liv og med Allahs Beskyttelse.“ Handler du anderledes, vil du blive betragtet som et ildesindet Menneske, der maaske har til Hensigt, ved at kaste et ondt Die paa Gjenstanden for din Beundring, at bringe Sorg i Familien. Derksom Nogen i et Selskab siger, at han har havt en Drøm, vil enhver velopdragen Araber strax udbrude: „El kher Inshallah“ (det Gode i den behager Allah, d. v. s. blot den maa betyde noget Godt).

Vil du vise Deltagelse for en Andens Ulykke, da skal du sige: „Inshallah, du skal aldrig mere kjende noget Ondt d. v. s., nu har du betalt din Gjæld til Ulykken.“

Naar du møder en Ven, som kommer fra et Bad, da sig: „Gid Badet maa være for dig som Badet i Zemzems Bænde“ (den hellige Kilde ved Mekka), og han vil svare: „Inshallah, du skal være lykkelig.“ Naar du er bleven barberet, vil Barberen sige til dig: „Gid det maa befomme dig vel“, og du vil svare: „Allahs Velsignelse hvile paa dig.“

Kommer Nogen ind i din Stue og glemmer at lukke Døren, maa du ikke udbræde: „Luk Døren“, men du maa sige: „Allah tænke paa Tommermanden“, d. v. s. „det synes, som om du mener, at han ikke er til nogen Nytte.“

Du maa aldrig puste et Dvs ud, men slukke det ved at bevæge Haanden hurtig hen over det; thi Dvs'et er den mest slyngelige Betegnelse for Guddommen, og du skal ikke vanhellige det med din vanhellige Aande. Mangler du Fld til din Pibe, maa du ikke sige: „Gent mig Fld“; thi dersom du er en Kristen, kan du gjerne faa til Svar: „Du skal faa Nøt deraf engang“; men du skal sige: „Giv mig No.“

Ønsker du at slippe af med en nærgaaende Tigger, da hør hans Bøn med Taalmodighed og Resignation og sig da: „Allah vil se til dig“, eller saadant Noget, og dersom han er en god Musselmand, kan han aldrig tvivle om Allahs Godhed og maa gaa tilfreds bort.

Ønsker du at slippe en besværlig Spørger, da sig blot: „Det er langtfra mig at vide; Kundskaben er hos Gud.“ Er du kommen i en eller anden Forlegenhed og ønsker at slippe af med en besværlig Trøster, da sig blot til ham: „Det var faaledes skrevet af Gud.“ Retter en Høierestaende Spørgsmaal til en Underordnet, og denne ikke holder af at svare, siger han blot: „Du er Sultan, og du ved det.“ Ønsker du i det Hele taget at

slippe af med en besværlig Ledfager, behøver du blot at se ned mod Jorden, medens du taler med ham.

Spørg aldrig en Høvding, om han vil sælge sin Hest, thi det vil synes, som om du vilde bestynde ham for Fattigdom; heller ikke skal du beundre hans Hus eller Baaben, thi han vilde føle sig forpligtet til at forære dig dem ifølge arabisk Hoflighed. Dog bør det bemærkes, at Sligt sjældnere vil forekomme nu end tidligere.

Jungen Araber er nysgjerrig. Nysgjerrighed betragtes af alle Ostens Folkeslag som umandig. Jungen Araber vil standse paa Gaden eller vende sig om for at lytte til andre Folks Samtaler. Jungen Araber vil dansse, spille paa et Instrument, spille Kort eller tage Del i noget som helst Spil, efter som alt Slags Spil er forbudt i Koranen. Araberne gaa ikke ud at spadserere for sin Fornøielses Skyld, sfigt de ere gode Fodgængere; de gaa ikke ud uden i Forretninger. Araberne holde mest af at sidde stille, og naar de se Europæerne gaa op og ned paa de offentlige Pladse i Algier, sige de: „Se, de Kristne gaa sig trætte.“

Araberne bestiger ikke engang sin Hest uden for Forretningers Skyld, eller naar han skal møde ved de offentlige Fester. Naar han gaar, gaar han aldrig hurtigt, ligesom han ogsaa sjelden taler høit; thi Koranen kyder: „Bestræb dig for at moderere dine Skridt og tale jagte, thi den ubehageligste Lyd er Vsflets Røst.“

En Araber bemærkede engang: „Mtalige ere Menneskenes Udhyer, men en Ting vil affløre dem alle, nemlig Talens Eiendommelighed.“ Et arabisk Ord sprog siger: „Over Ordet, som jeg ikke har udtalt, er jeg Herre; men af Ordet, jeg har udtalt, er jeg en Slave.“ Et andet siger: „Talen er af Sølv, men Tausshed af Guld.“

Et taust, alvorligt Folk ere Araberne, men rigtignok meget hengivne til Roverier, undertiden efter en temmelig storartet Maalestok; men Araberens Telt er altid aabent for dig, og træder du derind, vil du blive oppartet paa bedste Maade. Du vil blive betragtet som en Gæst fra Gud, saa længe du er under hans Tag, men naar du forlader

det, da er Lykken i din Haand, d. v. s. den Vært, der beværtede dig om Aftenen, vil maaske den næste Morgen, naar du er kommen et Stykke udenfor hans Telt, plyndre din Badsæk og „lade Krudtet tale til dig“, dersom du gjør Modstand, og da vil han, til Trods for alle sine fromme Talemaader, ikke kjende Noget til Medlidenhed.

Sokrates's Forfvarstale ved Platon.

(Oversat af J. Mars).

Indledning.

Sokrates, Søn af Billedhuggeren Sofroniskos og Jordeholderen Fainarete, er født i Athen, sandsynligvis i Aaret 469 før Kristus. I Aaret 399 altsaa da han var 70 Aar gammel, blev der reist Livssjag mod ham, og da Sagen kom for Domstolen, holdt han til sit Forfvar en Tale, som er gjengivet af hans store Discipel Platon, Kristens Søn, der ved den Tid var omtrent 30 Aar gammel. Det er denne Tale, som nedenfor meddeles i Oversættelse.

Det kan være et Spørgsmaal, om Talsen, som den foreligger os, er et Referat af Sokrates's egne Ord, eller om den er et selvstændigt Arbejde af Platon, saa at den snarere giver os, hvad Sokrates efter Platons Opfatning kunde eller burde have sagt, end hvad han virkelig sagde, med andre Ord, om det væsentlig er Sokrates's Tale, gjengiven af Platon med den største mulige Trostøb, eller væsentlig et Værk af Platon selv, som vi nu har for os. Jeg holder mig til den første Mening. Men i ethvert Fald kan det siges, at hvis Platon ikke blot har refereret, saa nøiagtig, som han ved Hjælp af

sin egen og sine Venners Hukommelse formaaede, men virkelig har behandlet Talsen med den samme Frihed, som en historisk Digter kan tage sig, saa har han dog holdt sit Arbejde i Sokrates's Aand og Tone, saa at alt det, som siges deri, godt kan være sagt af Sokrates selv, og at Talsen med fuld historisk Sandhed giver os et Billede af Sokrates's Personlighed.

For nogenlunde at kunne forstaa denne mærkværdige Personlighed, er det nødvendigt at kjende lidt til den Tid, han levede og virkede i.

I det græske Folks mærkelige Historie danner vel det 5te Aarhundrede før Kristus det mærkeligste Afsnit. Tidligere havde Sparta*) været Stormagten i Grækenland. Men allerede i det 6te Aarhundrede begyndte Athen*) at tage

*) Grækerfolket bestod ikke alene af forskellige „Stammer“, hver med sine udbrægede Eiendommeligheder i Sprog og Nationalitet, men var ogsaa delt i en Mangfoldighed af særskilte Stater, ja i Regelen var det saa, at hver By med sit tiliggende Landdistrikt dannede en egen Stat. Af disse Stater var paa den Tid, vi her taler om, Sparta og Athen de betydeligste.

større Bært, og efterhaanden blev Athen det vigtigste Arnested for Folkets aandelige Liv. Og da den afgjørende Kamp kom mellem „Græker og Barbarer“ mellem Europa og Asien, da det lille Grækenland blev angrebet af det umaadelige Perserrige, da var det Athen, som tog Hovedstødet og i et eneste Slag (Aar 490) gav Fienden et saadant Knæk, at han væbliskelig vendte hjem og indtil videre opgav det Hæle. Og da saa Perserne 10 Aar senere under en ny Konge begyndte Krig igjen og rykkede mod Grækenland med saa store Hærmasser, som vel aldrig før eller senere har være samlede, og det saa ud, som om det skulde været et Dieblifs Sag for den overmægtige Fiende at tilintetgjøre Athen og en Gang for alle gjøre Ende paa Grækerfolkets selvstændige Liv, og de øvrige græske Stater holdt paa at forsvare og opgive Modstanden og svigte hverandre i Farens Stund for at redde for sig selv de Smuler, som endnu maatte kunne reddes. — da var det Athen, som sølte, hvad de enkelte Stater og Stammer skulde det fælles Fædreland, som turde tænke for Alvor paa at optage Kampen mod den uhyre Overmægt, som heller vilde vove og lide og ofre Alt, end opgive Forsvaret for det græske Land og Folk og Sprog og „for de græske Gud'r og deres Helligdomme;“ og det skjedtes mest Athen, at den dristige Plan blev gjenneført og Persernes forfærdelige Hærjærer slagte Gang paa Gang, tillands og tilføs, og det uagtet Athen selv som de fleste andre græske Stater led under voldsomme Par-tistridigheder i det Fjndre.

Med denne Stordaad begyndte Athen det 5te Aarhundrede. Og snart se vi det udfolde en forbausende Kraft udad paa samme Tid, som dets indre Liv bærer de skønneste og rigeste Frugter i Videnskab, Kunst og Digtning. Hvilken Fylde

af Liv i alle Retninger der i denne Tid rørte sig i Grækenland og allermost i Athen, det vil man forstaa, naar man tænker paa, at Statsmænd og Felt herrer som Miltiades, Aristides, Themistokles, Kimon og Perikles, Digtere som Pindaros, Aischylos, Sofokles, Euripides og Aristofanes, Billedhuggere som Feidias, Polykleitos og Myron, Malere som Polygnotos og Zeuxis, Historieforfattere som Herodotos og Thukydides, Filosofer som Anaxagoras og Sokrates, og endnu mange andre store Mænd, allesammen levede og virkede i dette ene Aarhundrede, og de fleste af dem i Byen Athen.

Men ligesom al høiere Landsdannelse i hin Tid saagodtsom var sammentrængt inden det lille Grækenlands Omraade, saa var dens høieste Blomstring ogsaa begrændset indenfor et meget kort Tidsrum. Allerede i det samme Aarhundrede mærkes det, at Athen har naaet sit Hødepunkt, og at det begynder at gaa tilbage. I Athen har Demokratiet (d. e. Folkehverredømmet) vundet sine skønneste Triumfer, men ogsaa lidt de største Nederlag og aabenbaret alle de Dunder og Farer, som ligge saa nær, naar det overdrives. Allerede under Perserkrigene var Grunden lagt til det atheniske Demokraties Udsteielser; Perikles, som fulgte den betraadte Vej, holdt dog endnu ved sin mægtige Personlighed den politiske Orden oppe, og under hans Ledelse naaede Athen i alle Retninger sin største Glæde; men to Aar for hans Død udbrød (i Aaret 431 f. Kr.) den frygtelige Krig mellem Athen og ~~Sparta~~ ^{Sparta} (Peloponneskrigen), som i 27 Aar vendte op og ned paa Alt og endte med Athens fuldstændige Nidngelse og Tilintetgjørelsen baade af dets Forfatning og af dets ydre Magt. Og skjønt det snart igjen for en Tid gjenvandt sin Selvstændighed og endog kunde gjenoprette sin de-

mokratifke Forfatning, saa var der dog begyndt en afgjort Tilbagegang i dets indre og ydre Kraft, og den tog saadan Fart, at det inden to Menneftaaldrer var forbi med baade Athens og det hele Grækenlands Selvftændighed og Frihed, faavelſom med dets friſte Landsliv i Videndſkab og Digtning og Kunſt.

Vi kunne her kun loſelig antyde nogle af de vigtigſte Aarsager til denne Tilbagegang. De ere naturligvis ikke alene at ſøge i Peloponnefertrigenes Ulykker og Forſtyrrelſer; meget mere maa ogsaa diſſe henføres til den ſamme Rod ſom hele den Oploſning af det græſke Samfundſ Kræfter, der i denne Tid begynder; Krigens Gang er ligesaa meget en Virkning deraf ſom en Aarsag dertil.

Førſt og fremſt maa vi nævne Religionens Forfald. En hedensk Religion kan vel indeholde Udſtilligt af Sandhed; men den bærer dog altid i ſig Spiren til ſin egen Oploſning, fordi Sandheden er fordunklet og forvasket ved Miſforſtaaenſer og Tilfætninger af Menneſtens egen Indbildning og deres egne uklare og urene Tanker. Saa var det ogsaa med Grækernes Religion. Det viſte ſig mere og mere, at den ikke kunde tilfredſtille Menneſteandens Trang, og det kunde ikke undgaaes, at den gamle Religioſitet efterhaanden aſtoſtes, dels af en Stræben efter at finde Sandheden ad Tankens og Fornuftens egne Veie, dels af en Ligegyldighed for Livets Alvor og høiere Formaal, der ligesaa vel kan fremtræde i Form af grov Overtro ſom i letſindig Spot over Alt, der hører Religionen til. Og til at bane Veien herfor virker Menneſtens naturlige Fordærvelfe og Egentjærlighed — paa ſamme Tid ſom denne ſelv kraftig næres juſt derved, at Religionen er i Forfald, og at den gamle Simpelted i Sæder og Troſtæthed mod de fra Fædrene nedarvede

Grundſætninger ſpinder. Derfor faar Egoiſmen (d. e. Egentjærligheden) mere og mere Overhaand i Folkeſ Karakter; mere og mere tænker hver Enkelt kun paa ſin egen Fordel eller i det Høieſte paa ſit Parties Interreſſer, ikke paa Folkets og Fædrelandets; der spørges ikke mere efter, hvad der er godt og ſandt, hvad Pligten eller Gudernes hellige Love byder, kun hvad der er fordelagtigt; det Folk, ſom fremfor alle andre havde baaret det Ideale op e, ſynker efterhaanden ned i Materialiſme og Uſædelighed; Letſindighed og Overfladifted bliver raadende i Borgernes Liv og ikke mindre i Politiken og i Videndſkaben.

Der var i Athens politiſke Tilſtande mange Spirer ikke alene til en kraftig Udvikling (og vi har ſet, at Athen udfoldede en næſten utrolig Kraft), men ogsaa til Fordærvelfe og Oploſning. Vi ſtal ikke dvæle ved noget af de Punkter, ſom her kunde være at fremhæve, men kun minde om et Forhold, ſom forøvrigt Athen havde tilfælles med alle Oldtidens Stater, nemlig Trælle Inſtitutionen. Den allerſtorſte Del af Befolkningen var Trælle uden borgerlige Rettigheder eller Pligter. Trællene gjorde alt det lavere Arbejde, og det var det, ſom gjorde det muligt, at ſaa godtiſom den hele Samling af „Borgere“ kunde til en Tid gjenneværes af Begeiſtring for høiere Formaal; men det var for en ſtor Del ogsaa det, ſom gjorde, at denne Tid blev ſaa ſnart opbrugt, fordi der ligger noget forferdelig Demoraliferende deri, at den ſtorſte Del af Folket er i Trældom og Lidelfer, for at Mindretallet kan have alle Frihedens Goder.

En anden Ting, ſom virkede i høi Grad demoraliferende, var Kvindens daarlige Stilling. Huſtruen var ikke alene Manden underordnet, men betragtedes næſten ſom et ringere Væſen, hun

var der kun for at føde Børn, saa Slægten ikke skulde uddø, og for at styre Huset; at et Egteskab blev sluttet af Kjærlighed, var næsten ubørt, og om et sundt og kraftigt Familieliv kunde der saaledes ikke blive Tale. Dette Forhold stod naturligvis i stærk Betydning med den hele Sædelighedstilstand og indesluttede ganske vist en af Spirerne til Samfundets indre Oplysning. Og paa Sokrates's Tid var allerede Usædeligheden stor.

Endelig maa vi se hen til Videnskaben. Allerede Længe havde der i den græske Verden rørt sig en kraftig videnskabelig Strøben, som dog først henimod Sokrates's Tid begyndte at faa sit Midtpunkt i Athen. Filosofien (og al Videnskab sammenfattedes dengang i Filosofien) søgte især efter at finde et almindeligt Princip for Tilværelsen og at forklare Naturens Love. Man besvarede Spørgsmaalet forskjelligt, og der dannede sig forskjellige Skoler, som sluttede sig om hver sin eiendommelige Grundopfatning; men det Udgangspunkt, hver af dem tog, var i Grunden vilkaarligt, og der manglede dem alle en sikker Methode for Undersøgelserne. Ingen af dem formaaede derfor at løse sin egentlige Opgave. Derimod virkede de alle med til at nedbryde den gamle Tro og Tilliden til de nedarbejdede Synsmaader. Tillige førte de til det Resultat, at Videnskaben selv opgav at finde noget, som i sig selv er ubetinget Sandhed. De ældre filosofiske Skoler afløstes af en ny, Sofisternes, som satte det enkelte Menneskes Tanker over den givne Verdensorden og vilde, at Tanken skulde være fri og uafhængig ligeoverfor Religion, Lov og Vedtægter. Dette falder sammen med Peloponneserkrigens Tid og staar i inderlig Forbindelse med den opløsende Bevægelse, som dengang gik igjennem Folket. Platon

siger, at de sofistiske Lærdomme egentlig kun udtaler de samme Grundsatninger, som ledede den store Mængdes Udfærd i dens borgerlige og sociale Forhold. Sofisternes Hovedgrundsatning er nemlig den, at det enkelte Menneske vilkaarlig kan bestemme, hvad der er sandt, ret eller godt, at for hver Enkelt er Sandheden kun det, som han selv finder sandt, og nogen ubetinget, for Alle gyldig Sandhed gives der ikke. Og praktisk viser det samme sig i hin ubegrænsede Egoisme paa alle Felter af det offentlige og private Liv, som vi ovenfor har talt om. Dette, at alt Almengyldigt nedfattes og underordnes under den Enkeltes mer eller mindre tilfældige Mening og Lust, er især det Punkt, hvor Sofisternes Lære og den almindelige Tidsaand traf sammen, og det er atter her vanskeligt at bestemme, hvad der er Aarsag, og hvad der er Virkning, hvor megen Skyld Videnskaben, og hvor megen Livet har i denne Daarlighed.

Vi har omta't, at Folkets gamle Religion ikke formaaede at gjøre Fyldest, og at Troen paa den maatte synke sammen. Og hvad skulde saa træde i dens Sted? Filosofien havde ikke magtet at løse den Opgave, den havde stillet sig, at forklare Naturen; og hvad Menneskestanden mest trænger til, nemlig at kjende sig selv og sit Forhold til Guddommen, dertil kunde den ældre Filosofi lidet hjælpe; den havde overhovedet ikke hævet sig til Studium af Aanden. Derfor var det naturligt, at der blev Uklarhed og Forvirring i den dannede Verdens Livsopfatning, og den sofistiske Videnskab, om man vil kalde den saa, er det theoretiske Udtryk for denne Uklarhed og Forvirring, som den hele Udvikling havde ført med sig.

Medens altsaa Sofisterne gjorde Opgivelsen af al almengyldig Sandhed til Princip, saa udbredte til Gjengjæld deres

Studier sig over alle de enkelte Videnskabsfag; de dyrkede Talekunst, Politik, Dydsklære, Grammatik, Mathematik, Astronomi, Pædagogik (d. e. Opdragelseslære) Krigskunst o. s. v. o. s. v., og det er deres store Fortjeneste, at de bragte en Fylde af almindelig Kundskab — og det just saadan Kundskab, som Tiden krævede, — ud iblandt Folket og lagde Grunden til en methodist Behandling af mange Grene af den menneskelige Videnskab. Før Perserkrigens Tid havde der saavel i Ungdommens Opdragelse som i Livets Forhold raadet en stor Simpeltid; de Unge udviklede sit Legeme ved Gymnastik og sin Aand ved Musiken og ved Læsning af de gamle Digtere, især Homer, og forresten lærte de, hvad Livet krævede, af Livet selv. Men nu forslog ikke dette længere. Den nye Tid bragte Trængsel til mange nye Kunstfærdigheder, og især blev den Kunst at tale, som med Demokratiet stærke Udvikling blev mere og mere nødvendig, Gjenstand for en formelig Undervisning, der for største Delen kom i Sofisternes Hænder. Sofisterne lærte de Unge op i Talekunstens Regler og meddelte dem tillige de Kunstfærdigheder i forskellige Fag, som nu ansaaes nødvendige for at kunne holde Tale om hvilkensomhelst Emner. Men af det, som ovenfor er sagt om Sofisternes Aandsretning, vil det indsees, hvor let denne Undervisning kunde blive hul og usund. Og der er mange Spor til, at de fleste af Sofisterne mere studerede for at vinde Berømmelse og Penge end for at finde Sandheden. De reiste gjerne om fra By til By, anmeldte sig som Videnskabsmænd og Lærere af Profession og søgte især at vinde rige Belyndere; og mange af dem havde mere sin Styrke i formelle Færdigheder, i Evnen til at kunne tale om, hvad det skulde være, og bevise sine Meninger end i grundig Indsigt; ofte forfaldd de der-

for til Ordloveri og Frafer, idet Ordet, Talen blev deres Diemed, Sagen kun Middel, og de satte sin Vret i at kunne forsvare hvilkensomhelst Mening, gjøre Ret til Vret og Sort til Hvidt.

I denne forunderlige bevægede og forvirrede Tid fremstod nu Sokrates.

Sokrates's offentlige Virksomhed hænger paa det noieste sammen med hans personlige Karakter. En af dem, som havde staaet ham nær i Livet, (Xenofon), siger om ham, at han var „saa from, at han aldrig gjorde Noget uden Gudernes Raad, — saa retfærdig, at han aldrig gjorde noget Menneske endog den mindste Skade, men altid gjorde dem, han omgikkes med, det størst mulige Gavn, — i den Grad Herre over sig selv, at han aldrig valgte det Behagelige fremfor det Gode, — saa forstandig, at han aldrig tog fejl i sin Dom om, hvad der var godt, og hvad der var slet“, og at han overhovedet var „den bedste og lykkeligste Mand, som kunde findes.“ Platon kalder ham Tidens „bedste, viseste og retfærdigste Mand.“ Og alle de paalidelige Vidnesbyrder, vi have om ham, skildre hans Karakter som monsterværdig i alle Retninger; han besad en sjelden Nøisomhed og Selvbeherkskelse, dyb Fromhed og varm Fædrelandskjærlighed, var utrokelig i sin Overbevisning, en trofast Raadgiver for sine Venner; med sin skarpe Forstand og sin Karakter's Albor forenede han Venlighed, Kvifhed og Humor, var en god Selvfælsmand, men fremfor alt ivrig for at opfylde det Kald, han troede at have faaet fra Gud, at gavne sine Medmennesker ved at bringe dem til at kjende sig selv og stræbe efter det Gode; til dette Kald viede han sit Liv, for det døde han som Martyr.

Der er i denne store Personlighed flere Træk, som gjør ham til en original Skif-

kelse forstjellig fra Alt, hvad der var sædvanligt blandt hans Landsmænd. Her til hører den paafaldende Modfætning mellem hans Indre og Ydre. Det fremhæves gjerne som eiendommeligt for Grækerne, at der altid var Samklang mellem Form og Indhold, og at et sundt og sjønt Legeme gjaldt ligesaa meget for dem som en sund og sjøn Sjæl. Sokrates derimod havde, som bekjendt, et ganske ualmindelig stygt Ydre. Og der viser sig ogsaa hos ham selv en vis Uegnhedighed for den ydre Form, en Fordybelse i det Indre, som var hans Landsmænd fremmed, og derhos en vis Mangel paa Fantasi og Følelse, en noget ensidig Udvikling af Forstanden, overhovedet en vis profass Retning.

Og dog, var Sokrates en ægte Græker og sin Tids Børn. I hans moralske og politiske Anskuelser, i den Lydighed, han altid viser mod Statens Love, i hans oprigtige Vresværgt for Statens Religion og i den Standhaftighed, hvormed han foretrak Døden fremfor at sætte sig ud over Loveene, gjenfindes Meget af den græske Nationalkarakterens oprindelige Eiendommelighed. Sokrates var naturligvis ikke et for alle Tider gyldigt Mønster, og man maa hverken maale ham eller nogen anden Hedning med Kristendommens Maal; men ganske vist var han fra Karakterens Side et Ideal af en Græker. Og vel optraadte han for at reformere sin Tid, men stod dog paa Tidens eget Standpunkt, og gif fra Tidens egne Forestillinger og Synsmaader og tænkte ikke paa at bringe forsvundne Tidens Land tilbage.

Alligevel stod han næsten i alle Henseender i Opposition til sin Samtid. Vi skal gjøre opmærksom paa de vigtigste Retninger, hvori denne Opposition ytrede sig.

1) Den gamle Samfundstilstand hvilede paa Autoriteten, paa Statsreligionens og Statslovens ubetingede Gyldighed, paa de nedarvede Forestillingers og Vedtægters Magt. Sokrates derimod hævdede Tankens Frihed, hans Liv var ofret til gennem den at naa saa langt, han kunde, paa Veien til Saligheds Erkjendelse; hvad den gamle Tids Mænd fandt unødvendigt, ja urigtigt og farligt, nemlig at prøve Grundene for det Bestaaende og søge Bevis for dets Berettigelse, det var netop en Hovedopgave for Sokrates; derfor blev hans Liv og hans Være en Strid mod den gamle Slendrian, som tager alt Overleveret for godt og ikke vil inblade sig paa et „prøve Alt og beholde det Gode“ og fremfor alt „prøve sig selv“ og overhovedet mod al ensidig og ukritisk Konservatisme. Vistnok fastholder han den folkelige Gudsdyrkelse og tog selv Del i Ofringerne og andre religiøse Ceremonier; men det er dog klart, at han opfattede Religionen paa en anden, mere aandelig Maade end Massen, og at han i Grunden troede paa en Gud, hvis Forsyn styrer Verden og sørger for hvert enkelt Menneske. Forsaa vidt fjernede han sig fra Folketroen, og man kan nok forstaa, at han af Mange blev betragtet som en Fornegter af de gamle Guder. Og idet hans Liv er viet til filosofisk Undersøgelse, fordi han tror, at Dyden udspringer af den sande Indsigt, — idet ogsaa han vil vække til en ny Erkjendelse og selv havde gjort sig bekendt med de øvrige Filosofers Forskninger, saa kommer han i alle deres Dine, som hørte til den gamle Skole, i Klasse med den nye Oplysnings Mænd, ja han bliver regnet for den værste og farligste af dem alle, fordi han tager det alvorligere end de andre, gaar Folk ganske anderledes paa Livet, og med al den Ubøielighed, som en stærk Personligheds ube-

stiftelige Sandhedskjærlighed giver, gjør sine Grundsatninger gjeldende.

2) Vi har hørt, at Peloponneserkrigen endte med Tilintetgjørelsen af Athens Selvstændighed og fri Forfatning. Der indtraf dog Begivenheder, som allerede inden et Aar gjorde det muligt at gjenrette Demokratiet i dets gamle Former. Men Sokrates havde altid fundet disse for vidtgaende; man ved for Exempel, at han ikke billigede den Maade, hvorpaa Embederne blev besatte (i Regelen ved Lodkastning); hans politiske Standpunkt har saaledes vistnok staaet i Strid med de raadende Demokraters eller i det mindste været dem mistænkelig. Og i ethvert Fald maatte jo han, som først og sidst lærte, at man skal stræbe efter det Gode, ikke efter det Fordelagtige, og ofre al sin Lyst, ja Livet selv for det, man har erkjendt som Ret og Pligt, være i Strid med den Mand, som raadede i Tidens Politik ikke mindre end hos de enkelte Mennesker, med den Egoisme og Materialisme, som saa utilhyllet traadte frem i alle Forhold.

3) Alle moralske Brost hviler efter Sokrates's Opfattelse paa en mangelfuld Erkjendelse. Hans Virksomhed var derfor væsentlig ogsaa en Strid mod den Overfladiskhed, som indbildte sig at vide og forstaa Alt, men aldrig gik til Tingenes Grund, ikke gik ud fra sikre Grundsatninger og forfulgte bevidste Niemed. I Modsetning til al denne Løshed i Tidens Viden og Stræben, og alt det Charlataneri (d. e. Humbug), som dermed fulgte, stillede Sokrates Forbringere til grundig og klar Erkjendelse, ja stillede sig selv som den, der i Sandhed vidste Noget*), op imod de Andres kun tilshneladende Visdom, og søgte ved en-

hver Leilighed at vise baade Statsmænd og Digtere, Filosofer og det praktiske Livs Mænd, at de endog manglede den første Betingelse for al sand Erkjendelse, nemlig Erkjendelsen af sin egen Indsigts Utilstrækkelighed.

4) Men i særlig Grad var Sokrates i Strid med Tidens Vidensfabelighed, med Sofistikken. Sofisternes Lære og deres Maade at undervise paa var i Et og Alt modsat Sokrates's. Medens de i lange og kunstige Foredrag, rige paa Fiosler, men uden sædeligt Hold eller Grundighed i Tanken, udbredte sig over alle mulige Gjenstande, søgte Sokrates i jevne og simple Sandheder at gjøre den Grundsatning gjeldende, at vi først og fremst maa give Agt paa vor egen Maade at tænke paa, at Selverkjendelse er Begyndelsen til at Visdom, at Sandheden i al menneskelig Erkjendelse maa bedømmes efter sædelig Maalestof, og at den nødvendige Fremgangsmaade for at naa til den rette Indsigt er den, at gjøre rigtige Slutninger og gennem dem at komme til den rette Forklaring (Definition) af Begreberne. Han søgte ikke at glimre ved noget Skin af Lærdom, holdt ikke kunstmæssig indrettede Foredrag, talte eller underviste ikke for Betaling, valgte ikke sine Emner fra de „hoie Sfarer“, men talte paa Gader og Stræder med hvem, der vilde, og „med de Ord, som falder ham i Munden“, om Livets mest hverdagslige Emner og søgte at vænne Folk af med at stole paa slygtige Indtryk eller usikre Forestillinger og hjælpe dem til at vinde frem til klare Begreber om de Ting, som laa dem nær i Livet, og derigjennem især til klar og praktisk Erkjendelse af sig selv og sin Pligt, sit Kald i Livet. Hans Liv og hans Lære, baade dens Indhold og dens Methode, var saaledes en bestandig Protest imod Sofisterne og alt deres Væsen.

*) Hans Mening dermed er fuldstændig forkåret i Forsbarstalen Kap. 5—9.

Sokrates's hele Virksomhed stod alt-
 saa i Modsetning til alle de mest frem-
 trædende Retninger i hans Samtid. Det
 er da intet Under, at Mange fandt denne
 Virksomhed statsfarlig, og at han tillige
 paadrog sig meget personligt Fiendskab.
 Dette bliver os saa meget naturligere,
 naar vi tænke paa, at han altid gif frem
 paa den Maade, at han viste Folk det
 Urigtige, Mangelfulde, Forkerte eller
 Latterlige i de Meninger og Forestillin-
 ger, som de saa længe havde „befundet
 sig vel ved“, og at det Vaaben, han mest
 brugte, var Ironien; han gif nemlig til-
 spyneladende ind paa de Andres Tanke-
 gang og lod, som om han selv søgte Be-
 lærelse af dem; men efterhaanden fik han
 ved sine Spørgsmaal rigtigere Tanker
 frem af dem*) og tvang dem til at drage
 de nødvendige Folgeslutninger, hvorved
 de gjerne kom i Modsigelse med sit tid-
 ligere Standpunkt eller idetmindste maatte
 erkjende Uklarheden i sine Domme og
 Meninger og føle Nødvendigheden af at
 begynde forfra. Intet er mere skiftet til
 at vække Uergrelse og Forbitrelse end denne
 Fremgangsmaade. Og saa tog han
 intet Hensyn hverken til sit eget eller til
 Andres Behag; Sandheden, den rigtige
 Tankeslutning, var ham Alt, uden Hen-
 syn til, hvilket Indtryk det gjorde, eller
 hvilke Følger det vilde have. Derfor
 var det naturligt, at Mange fandt ham
 bitter og hjerteløs, og at de, som ikke for-
 stode ham, syntes, at hans hele Virksom-
 hed var nedbrydende og derfor for-
 døvelig.

Og de, som ikke forstode ham, har vist
 været de Allersleste. Det er altid et
 Mindretal, som lukker sit Hjerte og sin
 Tanke op for den Lære, at det først og

*) Derfor siger han ogsaa hos Platon, at
 han over den samme Kunst som sin Moder
 (Zordemoderen); kun paa Mandens Omraade.

fremst gjælder at kjende sig selv, at op-
 give sin egen Dyd og sin egen Indsigt
 som Noget, der intet Værd har, og at
 begynde fra Nytt af og saa sætte sit Maal,
 ikke i dette Livs Goder, men i at kunne
 gaa i Døden med en god Samvittighed.
 Sokrates fik ogsaa gjøre den Erfaring,
 at det var Faa, som det nyttede at tale
 til. Dog opgav han det ikke derfor;
 Virkningerne spurgte han lidet efter; for
 ham gjaldt det kun at blive paa sin Post
 og følge det Kald, som Gud havde givet
 ham, at „vække sine Medborgere“. Dog
 satte han sit Haab til Ungdommen; den
 unge Slægt, som endnu ikke var groet
 fast i den gamle Elendrian eller sunket
 ned i Bindehygen eller udfjæmt af So-
 sisternes opløsende Videnstabelighed,
 maatte jo forholdsvis være mest mod-
 tagelig for en ideel Livsanskuelse som den,
 Sokrates forkyndte. Og af Ungdom-
 men var der virkelig mange, som aabnede
 sig for Sokrates's Paavirkning, som
 sluttede sig til ham med Kjærlighed og
 af ham lod sig lede til et nyt Syn paa
 sig selv og Livet. Men dette maatte
 netop tjene til at gjøre Sokrates endnu
 mere frygtet og mistænkt af de Eldre,
 saa mange som sølte sig generede af hans
 Lære og fandt den fordærvelig for Reli-
 gionen og Staten. Det er derfor let at
 forstaa, at et af Klagepunkterne mod ham
 blev det, at han „fordærvede de Unge“.

Efter hvad vi nu have udviklet, maa
 vi snarere undres over, at Sokrates kun-
 de blive en gammel Mand, uden at der
 nogenstunde var gjort Forsøg paa at drage
 ham til Ansvar og ad Rettens Bei sætte
 en Stopper for hans Virksomhed, end
 over, at dette dog tilsidst skede. Spør-
 ger man nu om, hvad der kunde være
 Grunden til, at han just nu, da han al-
 lerede havde fyldt de 70 Aar, blev an-
 klaget, saa kan derpaa intet sikkert Svar
 gives; man kan kun sige, at det er sand-

synligt, at dette hang sammen med de politiske Bevægelser i de Aar; Demokratiet var kommet til Magten igjen, og de hyderligt gaende Demokrater havde vist altid seet skævt til Sokrates's politiske Standpunkt; en af Anklagerne er bekendt som en af Demokratiets Høvdinger, og der findes Hentydninger til, at man har lagt Sokrates det til Last, at en af hans tidligere Venner og saakaldte Disciple, Aristias, var bleven en af de voldsomste Tyranner og Fiender af Folkfriheden, og at en anden af dem, Alkibiades, ved sin politiske Færd havde ført store Ulykker over Staten og endt som Høiforræder.

Var nu hans Domfældelse paa nogen Maade berettiget? Til dette Spørgsmaal kan det vel svares, at hvis Athen paa den Tid endnu havde staaet paa det gammelgræske Standpunkt, endnu havde bevaret det gamle sædelige og religiøse Grundlag for Samfundsordenen og den gamle naive, (d. e. trosthyldige) faste Tillid til alt det, som var overleveret fra Fædrene, saa kunde en Virksomhed som Sokrates's været uberettiget og farlig for Samfundet, og hans Domfældelse derved retfærdiggjort. Men saa var jo ingenlunde Tilfældet; de Grundsatninger, som Sokrates's Samtid vilde hævde ligeoverfor ham, havde den i Virkeligheden selv opgivet; og det Gamle, som Sokrates forkastede, havde da allerede bevist sin Uholdbarhed. Derfor var hans Domfældelse en stor Uretfærdighed.

Det har ikke været Meningen her at give nogen udtømmende Skildring af Sokrates's Person og Virksomhed, endnu mindre at forklare hans videnskabelige Betydning, men kun at give de nødvendige Vink til at forstaa, hvorfor han blev anklaget og dømt, overhovedet de nødvendige Forudsætninger for Forstaaelsen af hans „Forfærdigste“, der for-

øvrigt selv giver et levende Billede af hans Personlighed og lærer os at kende de store Grundtræk baade af hans Livsanskuelse og af hans Fremgangsmaade.

Denne Tale er i højeste Grad karakteristisk. Ligesom Sokrates i sit hele Liv gaar den lige Vej, som hans solide Tænkning fører ham frem paa, og er aldeles hævet over ethvert Sidesyn, saaledes er det isærfældende ved denne Tale, at han med uforstyrrelig Ro og Overlegenhed forfølger sin Tænkning uden at bryde sig det Mindste om, enten han derved vinder sine Dommeres Bisfald eller egger dem til Brede; man faar endog Indtrykket af, at det forholdsviis er ham en ligegyldig Sag, om Resultatet vil blive hans Frifindelse eller hans Domfældelse, ja det ser næsten ud, som han godt ved, at han just ved at tale, som han gjør, vil fremsthynde sin Død; men det gjør ham ingen Ting, naar han bare faar sagt Sandheden og givet en rigtig Fremstilling af sit Kald og sin Virksomhed i Livet; og i det sidste Afsnit, efterat hans Dødsdom er fældet, erklærer han sig udtrykkelig overbevist om, at dette er det Bedste for ham.

Man har tildeels undret sig over, at Sokrates ikke egentlig gjendriver de Beskyldninger, som hans Anklagere havde reist imod ham, idetmindste ikke den sidste af dem. Dette hænger sammen med Sokrates's hele ironiske Methode og med hans Uafhængighed af alt Hensyn til Udfaldet. Ligeoverfor det første Punkt, at han fordærver de Uge, viser han blot, at det vilde være meningsløst af ham med fuldt Forfæt at lægge an paa at fordærve dem, og at dersom han gjorde det ufriwillig og mod sit Vidende, saa vilde det være meningsløst at straffe ham derfor istedenfor at bringe ham til bedre Indsigt; tillige var det rimeligt, at om han havde fordærvet de Uge, saa vilde disse

selv, naar de var blevne ældre, eller deres nærmeste Slægtninger have optraadt imod ham for at tage Hevn; men det var ikke Tilfældet. Ved det andet Punkt, at han ikke tror paa Statens Guder, men paa andre, nye guddommelige Væsener (eller overnaturlige Ting), spørger han Modstanderne, om Bægten her skal ligge paa, at det ikke just er Statens Guder, han tror paa, eller om det er Meningen, at han overhovedet er en Gudsfornegter; da han faar det Svar, at det sidste er Meningen, viser han, hvor selvmodsigende det er, at de bestylder ham for at indføre nye Guddomme og paa samme Tid for at negte al Guddoms Tilværelse, og efterat han har gjort denne Selvomdfigelse indlysende, forlader han hele dette Klagepunkt og gaar over til nærmere at udvikle Betydningen af sin Virksomhed og slutter denne Del af Taleren med den Erklæring, at han tror paa Guddommen ganske anderledes, end nogen af hans Anklagere.

Særdeles karakteristisk er ogsaa den jævne, folkelige Tone, hvori han taler; der er ikke Spor af rhetoriske Kunstter; de ædle og ophøjede Tanker udtales i et helt igjennem simpelt og naturligt Sprog, der har den daglige Tales Præg i den Grad, at han hist og her, naar Tankerne trænger sig hurtig paa hverandre, endog forser sig mod den strenge grammatiske Orden og mod Sætningsbygningens Sammenhæng; hertil kommer, navnlig i det første Hovedaffnit, en vis magelig Bredde i Fremstillingen, der ganske giver Taleren Præget af at være extemporeret (holdt uden Forberedelse), og den for Sokrates eiendommelige Anvendelse af folkelige Talemaader og Lignelser, endelig Overgangen fra Foredragets til Samtalens Form, idet han indslætter Spørgsmaal til Modparten og tvinger denne til at svare.

Taleren falder i tre Hovedaffnit, eller rettere, det er tre særskilte, men efter sit Indhold sammenhængende Taler.

I. Den første Tale (Kap. 1—24) er det egentlige Forsvar og behandler Spørgsmaalet, om han er skyldig eller uskyldig. Den kan inddeles i 5 Affnit.

1) Indledningen (Kap. 1). Her søger Taleren at sætte Dommerne paa det Standpunkt, han ønsker, ligeoverfor hans Person og hans Maade at tale paa.

2) Emnets Bestemmelse og Inddeling (Kap. 2). Han henfører sine Anklagere til to Klasser, de tidligere og de senere, d. e. de, som i mange Aar har bagvasket og anklaget ham blandt Folket, og de, som nu har stevnet ham for Retten.

3) Svaret paa Bestyldningerne fra begge Klasser af Anklagere: a) den første Klasse (Kap. 3—10), b) den sidste Klasse (Kap. 11—15). I dette Affnit er det især, at den sokratiske Methodes Eiendommelighed ret tydelig træder frem.

4) Overgang til Slutningen (Kap. 16—22). Her havde Taleren et friere Felt og kunde udbrede sig over Emnet, som mere indirekte stod i Forbindelse med Sagen. Sokrates benytter dette til nærmere at gøre Rede for sit Kald og sin Virksomhed og i Sammenhæng dermed yderligere at paavise det Urimelige i den Bestyldning, at han skulde fordærve Ungdommen.

5) Slutningen (Kap. 23—24). Istedetfor, som andre Anklagede pleiede, at slutte sit Forsvar med en Henvendelse til Dommiernes Forsælsse og søge ved ethvert Middel at vække deres Medlidenshed, forklarer

Socrates, hvorfor han forsmaar dette, og hans Slutning bliver saaledes en Kritik over den herkende Praxis. Talens sidste Ord udtrykker ydmyg og mandig Hengivelse i Guds Villie.

II. Den anden Tale (Kap. 25—28) holdtes, efterat han var dømt skyldig, og handler om Straffen. Den er kort og djerv; efter et Tilbageblik paa Resultatet af Afstemningen forklarer han, at det heller var en Uretfærdighed, han forstjente, end en Straf, fordi det, han havde gjort mod sit Fædreland og sine Medborgere, ikke var noget Ondt, men noget Godt.

III. Den sidste Tale (Kap. 29—33), efterat han er dømt til Døden, er en indtrængende og gribeude

Slutning til det Hele. Først henvender han sig til dem af Dømmerne, som have stemt imod ham, gjør endnu engang Rede for sin Stilling under Sagen og forudsiger dem, at de ville faa føle, at der i Fremtiden vil blive Flere, som ville fortsætte hans vækkende og formanende Virksomhed. Men den vigtigste Del af dette Slutningsaffinit er hans Tiltale til dem, som havde stemt for hans Frisindelse; for dem lægger han sine lyse Forhaabninger om Livet efter Døden frem og formaner ogsaa dem til at tilegne sig de samme. Saaledes er han til det sidste virksom i sit Kalb. Ogsaa denne Tale slutter, ligesom den første, med Udtrykket af hans faste Fortrosthed til Gud.

(Fortsættes).

Rahytsdrengen.

En mørk stormfuld Novemberaften drev et stort Skib ind paa nogle farlige Klipper ved Landsend i Cornwall. Man kunde ikke komme Skibet eller Folkene til Hjælp fra Kysten; thi Havet var saa oprørt, at ingen Baad turde vove sig ud. De saa Mennesker, som boede i Nærheden, vare ude paa Klipperne ved Stranden, da de havde hørt Nødsud fra Skibet. Men det behagede ikke Gud at sende disse stakkels Sømand nogen Hjælp; Nødsuddene ophørte, og Skibet sønderfloges mod Klipperne. De, som vare ombord paa dette Skib, bleve saaledes uden noget Barjel-pludselig kaldte bort fra denne Verden, enten de nu vare beredte til at dø eller ikke.

Stormen varede hele Natten, men den næste Dag skinnede Solen paa det skønne blaa Hav, der saa næsten ligesaa stille og rolig ud som den blaa Luft ovenfor. Nogle Fiskere satte ud fra Kysten i deres Baad for at søge deres daglige Erhverv. Da de kom i Nærheden af de Klipper, hvor Skibet om Natten var sønderlaaet, opsamlede de enkelte Bragstykker, som fløde omkring. „Se“, sagde en af dem, „hvad er det, som er deroppe paa Skjæret, det skulde vel aldrig være et Menneske? Lader os ro nærmere.“ Da de kom nærmere til Skjæret, fandt de til deres store Overraskelse, at en stakkels Dreng laa knælende paa Toppen af samme, som det syntes, ude af Stand til at røre sig. De

frngtede for, at han var død, men roede hurtigt hen til ham. Han var næsten stiv af Kulde og Væde, men da de rørte ved ham, sukede han svagt; de satte ham i deres Baad og roede saa hurtigt, de kunde, til Kysten. Der vare mange Menneſter, som gik og opsamlede Bragstumper; flere af de ſtakkels Sømænds Lig vare ſkullede op paa Stranden, hvor de laa bedækkede af et Seil, indtil de kunde begraves. Drengen blev ſtrax lagt i en varm Seng i en af Hytterne, og da en Læge juſt kom ridende for at ſe efter Braget, ydede han ſtrax ſin Viſtand.

Efter nogen Tid kunde den ſtakkels Dreng fortælle dem, at han havde nndt en kriſtelig Opdragelſe og var bleven ſendt ud ſom Kahytsdreng, og at han hvoerfen havde Fader eller Moder eller Ven her i denne Verden; „men“, ſagde han, „Gud er min Ven og har ſtedſe været det. Jeg bad til ham i denne Nat, da Matroſerne ſad og drak og bandede, og Kapeinen laa ſyg i ſin Koie, jeg bad til ham, ſom ſtedſe har været min Trøſt, at han vilde ſtaane mit Liv, og han hørte min Bøn; thi jeg befandt mig i Morges paa Toppen af det høie Skjær, hvor Bølgerne, uagtet de havde ſkyllet mig op paa det, ikke kunde naa mig. Jeg bad atter til ham, og han ſendte mig diſſe gode Menneſter til Hjælp.“

Den ſtakkels Dreng var ſaa ſvag, at han ſaldt tilbage paa Huden og ikke kunde tale mere. Hans Ord gjorde et stærkt Indtryk paa dem, ſom ſtode rundt om hans Seng, og ſom hidtil havde tænkt lidet paa Gud. Fra den Tid begyndte Mange at tænke paa, at de havde en Sjæl, hvis Frelſe det ikke var mindre vigtigt at tænke paa end at ſørge for den legemlige Nødtørſt.

Juden ſaa Dage var Kahytsdrengen atter kommen til Kræfter, og da Folkene der paa Stedet vare ſaa fattige, at de ikke

kunde gjøre noget for ham, ſagde han dem Farvel, idet han takkede dem for deres ſtore Venlighed imod ham, og udtalte det Drøſke, at det maatte have ſtaaet i hans Magt at gjengælde dem ſamme. Doktoren gav ham et Ubefalingsbrev til en Skibskapein i Falmouth og ſamlede en liden Sum Penge til ham i den nærmeste Landsby. Præſten forſtaffede ham en ny Trøie, Sko og Hat, da han ved Skibbrudet havde miſtet Alt, hvad han eiede, undtagen den Skjorte og de Buxer, han havde paa; han gav ham ogſaa, inden han drog bort, et godt Middagsmaaltid og forſikrede ham om, at ſaa fremt han kun bevarede det gudfrngtige Sind, ſom det havde behaget Herren at indplante i ham, ſaa ſkulde han ganſke viſt blive lykkelig her i dette Liv, og ſalig i det tilkommende.

Kahytsdrengen reiſte da ſin Vej, og inden ſaa Maaneder var han næſten forglemt af Fiſkerne, ſom havde været ſaa venlige imod ham; men han forglemte ikke dem. Mange Aar efter traadte en høi, vakker Sømmand ind i Fiſkerens Hytte og bad om Tilladelse til at udhvile ſig der. En gammel, graahaaret Mand ſad i Hytten og læſte i ſin Bibel, han tog ſine Brillen af og ſagde:

„De ſkal være os hjertelig velkommen; min Huſtru vil ſtrax komme og give Dem noget Vælemoſt ſamt Brød og Oſt at forfriſte Dem paa.“

Sømmanden ſaa ſig om i Hytten. „De ſynes ikke at gjenkſende mig, min kjære, gamle Mand“, ſagde han, „men jeg er indrer godt dette Værelſe, der ikke er forandret ſaa meget ſom vi. Jeg er den ſtakkels Skibsdreng, hvis Liv De ved Guds Naade blev et Mittel til at frelſe; jeg er nu kommen for at takke Dem, og jeg haaber, at De vil tillade mig at yde Dem en liden Hjælp.“

Den gamle Fiſker betragtede ham med

Forundring. „Nei jeg kan virkelig ikke kjende Dem igjen“, sagde han, „men jeg har aldrig forglemt de dyrebare Ord, som den stakkels Rahytsdreng taledede, da han laa her paa min Seng. Fra den Stund af begyndte jeg at føle, at jeg havde levet alt for længe til alene at bekynre mig om denne Verdens Ting. Det var ligesaa med min kjære Hustru. Lykkelignois kunde vi læse, og vi havde ogsaa en Bibel; vi læste nu i den og taledede sammen. Vor gode Præst veiledede os og lærte os at forstaa, at Gud vilde være vor Ven ligesaa vel som den stakkels Rahytsdrengs, naar vi blot oprigtigt og alvorligt vilde søge ham; og fra den Tid af have vi levet i Fred og med et saa tilfreds Sind, som vi aldrig forhen kjendte. Derfor De er denne Rahytsdreng, saa kan De aldrig hjælpe os bedre, end De har hjulpet os.“

„Min kjære, gamle Ven“, sagde Sømanden, „Deres Ord glæder mig inderlig, men De maa være saa god at modtage denne Ubethydelighed“, og hermed lagde han i den gamle Mand's Haand en

Bung, der indeholdt 24 Spd. „Gjem den, til De maatte komme til at trænge til den.“ Den gamle Mand vilde helst ikke have modtaget denne Gave, men da han saa, at Sømanden saa inderlig ønskede det, vilde han ikke afflaa den. Den gamle Kone blev ligesaa glædelig overrasket som Manden, og de nød et hyggeligt Maaltid sammen.

For Sømanden reiste, fortalte han dem, at Gud havde sørget for at skjænke ham Venner ligesaa fra den Tid, da han forlod deres Hytte, og det var gaaet ham godt i Verden, saaledes som den gode Præst havde sagt ham. Den Skibskaptein, til hvem Doktoren havde anbefalet ham, havde antaget ham som Rahytsdreng ombord i sit Skib. „Nu er jeg Proviantskriver paa et stort Skib“, sagde han; „jeg sætter fremdeles min Tid til Gud, til hvem jeg har fortrøstet mig fra min Ungdom af; min himmelske Fader er min Ven, og min Bibel er min største Stat her i Verden.“

(Fra Benzens Børneblad).

Ta Digte.

(Af Fr. W. Koren).

1. Selje Kloster.

Paa Seljas enlige Klippestrand
Der stander et gammelt Minde,
Kun lidet ændrer det Tidens Tand
Og ser til de barske Vinde,
Det taler sit Sprog foruden Ord
Og lyser henover Fjord.

Det taler om soundne Selters Magt,
Om Slægter, som sank i Graven,
Om al den Storhed og soundne Pragt,

Som straalte fra Romerpaven,
Men og om den Nat, som Slægter bandt,
Før Morkets Li nær henrandt.

Saa tidt jeg lytted til Mindets Sprog
I Klosterets dunkle Gange,
Det var som Seklernes lange Tog
Steg frem som forglemte Sange, —
Det brusste forbi saa sælsomt vildt,
Og atter blev der saa stilt.

Kong Olaf reiste i Fjeldets Ly
Det stolteste Verk i Norden,
Snart strakte Sunnivas store Ry
Saa vide sig over Jorden,
Og Klosteret steg af Klippen frem
Som Svartebrødrenes Hjem.

Nu mangan Smerte og mangan Lyst
Er gjemt under Grus og Stene,
End hæver „Taarnet“ sit Hoved thst,
Befrandset af grønne Grene;
Det taler sit Sprog foruden Ord
Og lyser henover Fjord.

2. Farvel til Norge.

Hvad er det for et Land, som hist jeg skuer,
Som synker ned i Oceanets Skjød,
Endnu belyst af Aftensolens Luer?
Dets Navn saa tidt fra mine Læber lød.

Det var jo der, at Hjemmets blide Tone
Saa frisk og liflig gjennem Sjælen klang,
Hvor tidt jeg drømte under Birkens Krone,
Hvor Bakken risled, og hvor Fuglen sang.

Farvel, du Barndomshjem med rige Minder,
Farvel, du elskte, skjenne Fædreland,
Med dybe Dale og de høie Tinder,
Med dunkle Skove og den vilde Strand!

Endnu en liden Stund og Havets Bølge
Har skult de høie Fjelde for mit Blik.

Men aldrig, aldrig skal dog Havet følge,
 Hvad jeg fra Hjemmets Arne med mig fik.

Saa vender jeg mit Die mod det Fjerne,
 Hvor nye, store Syner stige frem,
 Men under Verdens Larm en stille Stjerne
 Skal vinke mig tilbage til mit Hjem.

G a a d e r.

No. LXV.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
J en ensom Bolig Lever et fortrolig, Enigt Egtepar. Tidt de ud maa flytte, Men de kun til Nytte Sig en Udflugt ta'r.									
Sig en Skat at spare, Dunktelt at opklare, Det er deres Kunst.									
						Dog en Blind at lede, Midnatsumuln at sprede, Stræbe de omsjonst.			
						Skal du Gaaden gjætte, Vil det vist Dig lette, Om et Vink Du faar :			
						Huset er mit Hele, Af dets første Dele Parrets Navn bestaar.			

No. LXVI.

(Meddelt af L. L.)

En Frugthave er anlagt paa en firkantet D, omgiven af en 16 Fod bred Kanal. Eieren har Udgang ved en Bro med en stærk Port, som han holder aflaaaset om Matten. Men en Rat i Høstens Tid er dog en Lyp kommen ind paa Den og har bortført en Mængde Frugt. Han er kommen over ved Hjælp af to Planter, hvoraf ingen er fuldt 16 Fod lang; han har ikke bundet eller naglet dem sammen, og dog har han faaet i Stand en Bro, hvorpaa han er gaaet tørstoet over. Hvorledes har han da baaret sig ad ?

No. LXVII:

Jeg var en Drot i Oldtids første Dage,
 I Nsterland min gyldne Throne stod.
 Mit Første var, det kommer ei tilbage,
 Mit Andet er et aandeligt Menod.

Oplosning paa Gaaderne i No. 8.

No. LXIII.: Intet. — No. LXIV.: Den 5te, 6te, 7de, 8de, 9de, 12te, 16de, 18de, 19de, 22de, 23de, 24de, 26de, 27de og 30te i Cirkelen vare Jøder.

Blandinger — Nyt og Gammelt.

Mærkelig Udvariel. — Da den dristige Søfarer Frantz Drake gif ud paa en farlig og langvarig Expedition, sagde han til sin Kone, at dersom han ikke var vendt tilbage om ti Aar, maatte hun have Frihed til at indgaa et nyt Egtteskab. Ti Aar herandt, i hvilke den tro Hustru forgyves havde ventet sin Mand's Hjemkomst og standhaftigt holdt sit Løfte; men nu modtog hun en taalmodig Friers Tilbud, og Alt bragtes istand til deres Foræmeling. Dog, hvad sker? Paa Veien til Kirken, hvori Vielsen skulde foregaa, faldt der pludseligt en stor rund Sten ned fra Luften paa Slæbet af hendes Brudekjole, saa at hun sølte sig holdt tilbage ved dens Vægt. Dieblittelig vendte hun om med de Ord: „Denne Sten behuder mig min Mand's Tilbagekomst.“ Fuldkommen rigtigt; kort efter ankom han lykkelig og vel tilbage til England. Som en anden Odysseus traadte han ind til sin Kone forklædt som Betler og bad om en Almisse, men under hans opdigtede Fortælling om sine mange Glendigheder undslap der ham et Smil, og hans Hustru kjendte ham. Man kan tænke sig hendes Glæde ved at gjense ham efter et saa langt Tidsrum, hvori han havde været Verden rundt, og for hvis Fortjenstlighed han af Dronning Elisabeth blev slaadet til Ridder. Sagen klinger lidt fabelagtigt, men det gjør saa meget, som dog er den rene Sandhed.

Høns og Kapuner kan man isølge et schweizisk Blad fede fuldstændig i fem til otte Dage paa følgende Maade: Dyrene blive satte ind i et af Træstave sammensat Bur, der er hævet et Par Fod fra Jorden, og hvis Bund daglig maa bestrøes med tør Træasse. Til Foder bruger man fem til otte Dage almindelig

Ris, der er kogt sammen med affummet Mælk og en Spijsestefuld kulsurt Natron. Desuden skulle Dyrene to Gange om Dagen have friskt Vand i en ren Skaal, helst et Sten- eller Lersfad; et saadant holdes bedre rent og bliver ikke saa let surt som et af Træ.

Ulvne i Rusland. — I St. Petersburg er nylig udkommet et Skrift som Tillæg til den officielle Statistidende, indeholdende en statistisk Redegjørelse for den Skade, som Ulvne anrette i Rusland, og som efter de meddelte Tal maa være overordentlig stor. Saaledes dræbte Ulvne i 1873 alene i Guvernementet Volodga, som har 3540 Kvadratmiles Udstrækning, 14000 Stykker stort Kvæg og 36000 Stykker Faar foruden andre Husdyr. I Guvernementet Kasan, som kun er 560 Kvadratmile stort, dræbte de 5000 Stykker stort og 26000 Stykker smaat Kvæg til en Totalværdi af 254,000 Rubler. (En Rubel er omtrent 73 Cents). Indbyggerantallet i dette Guvernement er 1,715,000. I Guvernementet St. Petersburg ødelagde Ulvne Eiendom til en Værdi af 64000 Rubler. I 45 russiske Guvernementer have de i Løbet af et Aar dræbt 741,900 Stykker Kvæg, der medfører et Tab for Landet af 7,500,000 Rubler. Man beregner Ulvenes Antal i Rusland til 170,000 Stykker. Alene i 1875 dræbtes 200 Mennesker af Ulvne.

En Anekdot af Schweigaard. — Under Debatterne i Stortinget i December 1868 blev det af Budgetkomiteen stærkt fremhævet, hvor store Fordringer man havde til Statskassen og dennes ringe Evne til at møde alle de Krav, der vilde komme. Professor Schweigaard imødegik de Herrer og fortalte i det Fore-

drag, han da holdt, følgende: En Husmand havde faaet en Netsag, som gifte lige til Høiesteret. Han var selv tilstede for at faa høre Udsaldet og stod den hele Tid bag sin Advokat. Da denne holdt sin Forsvarstale for ham, blev man opmærksom paa, at han græd, saa Taarerne trillede ned over hans Kinder. Man spurgte om Grunden. „Vel vidste jeg, at det var smaat med mig“, svarede Husmanden, „men at det var saa over al Maade daarligt, det havde jeg aldrig tænkt.“

Bumarang eller det australiske Kastetræ. — At vi Civiliserede endnu ei er komne til Ende med de mangfoldige Anvendelser, der kan gjøres endog af de simpleste Naturlove, beviser det Redskab, som er opfundet af de Indfødte paa Nyholland, og som de kalde „Bumarang.“ Det er et for en Australier uundværligt Redskab, og benyttes under Jagten til at opskræmme Sumpfugle med. Det er tilskaaet af et Stykke Træ af omkring 30 Tommers Længde og en Bredde af henved 2 Tommer. Bumarangen har en næsten retvinklet Krumning, er paa den ene Side flad og paa den anden lidt hølvet udad. Den sfæres almindelig af en krumt voget Gren, for at den ei skal forandre Form, hvorved dens Brugbarhed tabes. Jageren griber dette Redskab med den ene Haand, og kaster det, idet den flade Side vender nedad, med Kraft henimod Maalet. Bumarangen dreier sig under sin fremadskridende Bevægelse i Luften med stor Hastighed om sig selv som en Top, fjerner sig i en vis Afstand i Forhold til Kastets Styrke, beskriver en Bue og vender derpaa tilbage til den Person, af hvem den blev kastet. — Den indfødte uvildende Australier har rimelvis opdaget dette for ham saa nyttige Redskab derved, at han paa sin Jagt for fra en Sump at opskræmme en Fugl

eller et andet Dyr har kastet en krumvoget Gren op og derpaa til sin store Forundring har seet, at denne efter at have fjernet sig noget igjen vendte tilbage til ham selv. Vistnok maatte han endnu efter hint lyffelige Tilfælde længe prøve sig frem, inden det lyffedes ham at give Bumarangen den rette Form; men Begyndelsen var gjort, og han standsede ikke med sine Forsøg, førend hans Bestræbelser kronedes med Held. — Den, som har Kjenndskab til Fysikens mekaniske Del, vil let kunne forklare sig Aarsagen til, at et paa den angivne Maade formet Træstykke ei alene under sin fremadskridende Bevægelse maa dreie sig rundt, men ogsaa, efterat have fjernet sig fra den Kastende i større eller mindre Afstand, igjen vil vende tilbage til denne, naar det kastes med behørig Kraft og Sikkerhed. Ved endog kun af stiv Pap at tilfjære et Stykke, der gives Bumarangens Form, og lægge dette paa et Underlag saaledes, at den ene Ende ligger lidt ud over Kanten, for at den kan gives et kraftigt Stød med Fingeren, vil man blive Vidne til den samme Foreteelse, hvorom her har været Tale. Australierne skal besidde saa stor Færdighed i at kaste deres Bumarang, at de ei alene kan faa denne til at bevæge sig om et Hus eller et Træ; men de kan endog raade over dens Bevægelses Retning saa fuldstændigt, at det falder dem let, at kaste dette Redskab med den høire Haand og igjen efter dets Tilbagevenden gribe det med den venstre uden at gaa fra Stedet. Mange af Tassenpillere udførte Kunstner, saasom Kasten med Kort og andre, grunde sig vistnok ogsaa paa de samme Love som de, der ligge til Grund for Bumarangens Bevægelser. Tassenpillereis forbausende Behændighed maa, naar et Kortblad til Exempel skal meddeles en forønstet Retning, træde i Stedet for den ved selve

Bumarangens Form fremkaldte Bevægelse. Bumarangkastningen høre nu paa mange Steder til de mest yndede Fornøielser ei alene for Born, men ogsaa for Vogn, og i Tydskland og England finder man i de Butikker, hvor Vegetoi af forskjelligt Slags salbydes, i Regelen ogsaa smukt tilfaarne Pæder af det australske Kastetræ eller den her beskrevne Bumarang.

Om Bierne. — Ved Flyvehullet paa Bifuberne finder man altid nogle Bier, som opmærksomt gaa frem og tilbage og mønstre enhver Bie, som passerer forbi. Disse ere et Slags Vagtpost og mangle aldrig ved nogen velordnet Bifube. Bierne ere nemlig meget tilbøielige til at udplyndre hverandre. Ligeledes komme ofte Hvepser, Humler osv. for at plyndre hos Bierne. For at forhindre saadanne Roverier vedligeholdes denne Vagtpost Nat og Dag med den største Omhyggelighed. Men desuagtet hændes det ofte paa Grund af den store Trængsel om Flyvehullet, at fremmede Rovere komme ind. Kun sjældent have de imidlertid noget Gavn heraf; thi naar Roverne have jaget sig fulde af Honning og atter ville snige sig ud, forstaar Vag-

ten, at det umuligt kan forholde sig rigtigt, at Nogen fuldt belæstet flyver ud af Kuben. Den griber derfor strax Roveren, som kan prise sig lykkelig, om han ilde tilrebt, slipper derfra med Livet efter at have udleveret sit Bytte. Fremmede Bier derimod, som belæstede med Honning komme udenfra, faa uden videre Lov til at slippe ind; thi Vagten forstaar vel, at disse komme med ærlige Hensigter og ønske at blive optagne som Borgere i Staten. Ogsaa Mus og Møl forsøge ofte om Matten at trænge ind i Kuben, men jages tilbage af Vagten, som i Tilfælde af stærkere Angreb hurtigt henter Hjælp inde fra Kuben. Om Aftenen kan man i Skumringen ofte se enkelte Bier flyde om Kuberne, efterat disse ere komne fuldstændigt til Ro. Dette er Speidere, som ere udsendte fra andre Bistader for at undersøge, om alle Kuber er i Orden, og især om der er Vagt ved Flyvehullet. Finde de en, som ikke er i Orden, faa vende de næste Dag tilbage med større Styrke og gjøre et Angreb paa Kuben, hvilket da efter dennes Forsætning enten slaes tilbage eller ender med dens fuldstændige Udplyndring. — Saadant Vagthold vil man ogsaa finde ved almindelige Hvepsereder.

Kjællinger: Side 269 1ste Spalte i 4de Linie i Artikelen om Sokrates staar 390, læs: 399. — Side 270, 2den Spalte 8de Linie nedenfra staar: Sarepta, læs: Sparta.

 Man anmodes venligst om at betænke, at **Udgivelsen af Bladet koster mange Penge**, og at man derfor ikke bør nøle med at indsende sin Kontingent. Saasnart denne indløber, skal Kvittering blive sendt; hvis den ikke kommer inden 2 Uger efter Afsendelsen af Pengene [eller for Pacific-Staternes Vedkommende inden 4 Uger], faa skriv igjen og meld det. Send Pengene paa en betryggende Maade, faa de ikke blive borte undervejs.

Adresse: **H. Thronsdien, Drawer 14, Decorah, Iowa.**

Judhold: Casfy. — Læsefrugter. — Arabisk Høflighed. — Sokrates's Forvarstale ved Platon. — Rahytsdrengen. — To Digte. — Gaader og Oplosninger. — Blandinger — Nytt og Gammelt.

E. MATHER,
JUSTICE OF THE PEACE,

COLLECTING AGENT.

Office in City Hall - - - - DECORAH, IOWA.

M. N. JOHNSON & BROTHER,
Attorneys at Law,

M. N. Johnson,
NOTARY PUBLIC.

DECORAH, IOWA.

DECORAH, IOWA.

anbefales Landsmænd og andre Rejsende af Cieren

D. L. Gamre.

En Veieftald med gode Geste og Njoretstier er forbunden med Hotellet.

OLSON & THOMPSON,

DEALERS IN

DRYGOODS, NOTIONS, CLOTHING,

HATS, CAPS, BOOTS, SHOES and GROCERIES.

WATER STREET - - - DECORAH, IOWA.

A. Gullikson & Bro.,

DECORAH, IOWA,

handler med Stangjern, Spiger og Glas, Køge- og Raffeløvne samt Kobber- og Blitvarer, Gaardkredsfaber og Verktsøi, Bygningsmaterialier, saasom Binduesglas, Døre, Blinds, Bygningspapir, Vlyhvidt og Olie.

Kobber- og Blitvarer repareres. Tagrender forfærdiges til billige Priser.

P. H. WHALEN

handler med

Manufaktur- og Kolonialvarer,

Hatte og Huer, Støvler og Sko etc. etc.

Sydenden af Water Str. = = = Decorah, Iowa.

I. H. MONTGOMERY & CO.

Apothekere og Boghandlere,

DECORAH, IOWA.

Mediciner tilberedes omhyggeligt efter Lægers Recepter. En duelig og forsigtig norsk Expeditor er altid tilstede.

“For Hjemmet”.

Tolvte Bind: Pleiedatteren (en udmærket Fortælling). — Kong Harald og Iskænderen (Digt). — Lidt om Loaferne i New York. — Magdalene Schubert. — Lidt fra Philadelphia. — Minder fra en Islandsferd. — Brev til „For Hjemmet.“ — Den ufrivillige Redningsmand. — Laura Bridgman. — Tallet „Hu.“ — Jernkonstruktionens Forhold ved Fjdsbaader. — Herrens skjærmende Haand. — Det flydende Anker. — En Expedition til Klippebjergene. — Fra Luften og fra Havet. — Drømmen (Digt). — Samuel Plim-foll. — Fra Ceylon. — Ny Opfindelse. — Fru Maria Schandorff. — Et Møde med Luther. — De Blinde, en tydsk Fortælling. — Stanleys Reise i Mellemafrika. — De to Hunde. — Spor efter islantske Vulkanudbrud. — “Giver, saa skal Eder gives.” — Kirgiserne. — Det gamle Olympia. — En mærkelig Tildragelse. — Fra Philadelphia. — Et foreansk Gesandtstab. — Lidt Farvelære til Husbehov. — En Maskine som Skafpiller. — Dyrenes Sjæleliv. — Hvorledes Bibelen er bleven bevaret. — Somands-Enfens Lampe. — Kaskelot-Fangsten i det store Ocean. — Den skjulte Stat. — Paa Aarets sidste Dag (Digt). — Den lille Hyrdebrend. — En Gave. — En Mængde Blandinger. Tilsendes portofrit for 60 Cents.

Trettende Bind: Ved Aarsstiftet (Digt). — Karl den Tolvte i Norge. — Dnken fra Amerika, Fortælling. — Et Trostebrev fra Luther. — Den årlige Udvandring af Børn fra Tyrol. — En Indianerhøvding. — Jusektherjinger i Barstove. — En gammel Discipel, Fortælling. — Igaar, idag og imorgen (Digt). — Alpestoven, Fortælling. — I Heklas Krater. — Manden med Diamantspænderne. — Blomstermissionen. — De tvende Sværd. — Skjen (Digt). — Hundedagene og Hundestjernen. — Jordan og det døde Hav. — Maria Stuarts Bon. — Om Ddben. — Mod Hianlen (en udmærket Fortælling). — Fra Korstogenes Tid. — I Hjemmet (2 Sonnetter). — Den forsigtige Fabrikant. — Nullernes Betydning. — Bore Forfædres Opdragelse. — Solspektret. — Forsninger paa Island. — Hungersnøden i Indien. — Besværs Udbrud. — En Serling. — Fundet paa Cypern. — Hedenstab og Navnkristendom. — Sædemandens Sang. — Kongegraven i Busento (Digt). — Frands Mard. — Wj-Jndhøftningen ved Orinoko. — En Gut fra Londons Gader, Fortælling. — Central City. — Billedhuggeren og Straffangen. — St. Dafs School (Digt). — Tyrkiet og Tyrkerne. — En besynderlig Kur. — Faren ved at spise Boeuffteg. — Maleren (Digt). — Et Festsmaalid for Tyve og Bedragerere. — Siam. — Lidt om Braslien. — En østerlandsk Fortælling. — De smaa Planeter. — Jødedommen. — Jldtemplet i Baku. — En Mængde Blandinger. Tilsendes portofrit for 80 Cents.

Iver Larsen

følger udelukkende for Kontant og handler med

DRYGOODS, NOTIONS,

Færdiggjorte Klæder,

Hatte, Huer, Stovler, Sko, Kolonialvarer, etc. etc.

Decorah - - Iowa.

For 12 Cents

sendes portofrit et Hefte, indeholdende

„To ældgamle Sange fornede“,

nemlig *Solvtalvisen* og *Den gylde Abc.* 5 for 50 Cts., 12 for \$1.00.

Adresse: A. Thronsjen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

380 Oktavsider

med udvalgt Læsning for 60 Cents,

nemlig 12te Bind (1876 II.) af „For Hjemmet“, indeholdende Fortællingerne „Bleiebatteren“ og „De Blinde“, „Erindringer fra en Islandsfærd“, „Laura Bridgeman“, „Magdalena Schubert“, „Maria Schandorf“ og meget andet udvalgt Læsestof. Sendes portofrit for 60 Cents. Benyt denne Leilighed!

Adresse: A. Thronsjen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

Skovstjernen

(Missionær Hjelstedts Ungdomshistorie) tilligemed meget andet interessant Læsestof (4 Hefter af „For Hjemmet“) sendes portofrit for 25 Cents.

To Søstre, en Fortælling fra en norsk Hjelbbygd (4 Hefter af „For Hjemmet“) portofrit for 25 Cts.; begge for 40 Cts.

Adresse: A. Thronsjen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

G. T. LOMMEN,

Norsk og Ivensk Vice-Konsul for Staten Iowa,

udfører de til Embedet hørende Forretninger.

Post-Office Adresse Box 62, Decorah, Iowa.

E. P. Johnson,

ATTORNEY AT LAW,

Adams Block

DECORAH, IOWA.

Den norske Synodes Forlagshandel, Decorah = = = Iowa,

handler med norske, engelske og tyske Bøger, Traktater og Smaa skrifter, bibelske Billeder og Kartter samt Skrivematerialier o. s. v.

Katalog kan erholdes portofrit tilsendt paa Forlangende. Enkelte Bøger sendes portofrit hvoriomhelst i de Forenede Stater og Canada, naar den i Katalogen nævnte Pris vedlægges Ordren, og Adressen tydelig opgives.— I Partier tilstaaes almindelig Rabat.

Se omstaaende Bogfortegnelse.

J. L. Lee, Decorah, Iowa.

ST. OLAF'S SCHOOL, En lutherisk Høiskole for Gutter og Piger, Northfield = = = = = Minnesota.

De Tre Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er \$30.00 for Skoleaaret (10 Maanedes) og for en Termin i Forhold. Kost billig. Nærmere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyreren

Th. R. Mohn, Northfield, Minn.

P. E. Haugen, Gier af Decorah Marble Works. Water St. . . . DECORAH, IOWA.

Jeg tillader mig herved at gjøre Landsmænd i Winnesheit og Allamakee Countier i Iowa, samt i Fillmore, Houston, Freeborn, Goodhue og Olmstead Countier i Minnesota, og forresten i hele den nordre Del af Iowa og sydlige Minnesota, opmærksomme paa, at jeg nu er istand til at expedere alle Ordres med fort Varsel. Jeg har sikret mig de bedste Arbeidere og kan udføre smukt og billigt Arbeide. Da jeg ogsaa har norske Stenhuggere, har Landsmænd den Fordel, at de kan faa sin Inscription feilfri, hvilket er aldeles umuligt, hvor man blot har Arbeidere af andre Nationer.

Som reisende Agenter har jeg engageret Hrr. Harven Miller og J. J. Ringstad. P. E. Haugen.

Enhver, som ønsker Gravstene, og ikke træffer min Agent, kan derom tilskrive mig, samt angive, hvor kostbar Sten han ønsker, og jeg skal da sende ham Tegninger med vedføiet Pris, hvorefter han kan sende mig tilbage det Exemplar, han udvælger, tilligemed Ordre og Inscription samt nærmeste Fragt-Office.

P. E. Haugen.